

Témata: Institut tvůrčí fotografie, Slezská univerzita v Opavě, Obchodně-podnikatelská fakulta, Fyzikální ústav v Opavě, Filozoficko-přírodovědecká fakulta, Vedení univerzity, Fakulta veřejných politik

Počet výstupů:

23 + 20

(originál + duplicity)

1. Region očima mladých: **Jindřich Štreit** ocenil snímky v mezinárodní soutěži • Deník.cz - Bruntálský a krnovský deník [Originál](#)
2. Petra Vlčková – Sphere Dance • Artmap.cz - Články [Originál](#)
3. Vzdělání je klíč k úspěchu regionů, říká zakladatelka Open School Karviná • Magazin PATRIOT s.r.o. - Magazin Patriot [Originál](#)
4. Návštěva u violoncellisty Jiřího Bártý • D-dur.rozhlas.cz - Články [Originál](#)
5. Nejen planetární rande. V roce 2025 se dočkáme i zatmění Slunce a Měsíce • Idnes.cz - Články [Originál](#)
6. NASA jako astronomickou fotografií dne vybrala... • Facebook - Příspěvky [Originál](#)
7. Opava má novou knihu 800 Příběh Opavy. Vydána byla k 800. výročí města • Polar.cz - Opavsko [Originál](#)
8. Pozoruhodné a vzácné úkazy v roce 2025: Polární záře a Venuše • Sciencemag.cz - Články [Originál](#)
9. Květen Mistrovství • MAFRA, a.s. - MF DNES, magazín Special [Originál](#)
10. Novoročnímu nebi bude chybět Měsíc, nahradí ho „zimní šestiúhelník“ • Idnes.cz - Články [Originál](#)
11. V roce 2025 bude v Česku po dlouhé době možné... • Facebook - Příspěvky [Originál](#)
12. Čaká nás „hvězdný“ závěr roka. Slovinci uvidí na obloze výjimečný úkaz • Fontech.startitup.sk - Články [Originál](#)
13. Vzácné vesmírné úkazy, které můžete pozorovat v roce 2025 • SeznamZpravy.cz - Články [Originál](#)
14. Vánoční mumraj utichl. Nuda v Brně ale nenastane • Kurzy.cz - Zprávy [Originál](#)
15. Když kurátorovi imponují známá jména, talentované mládí a kumšt jako takový • Elitanaroda.cz - Články [Originál](#)
16. Podívejte na tu nádhru: Čechy letos nadchla polární záře, superúplněk i kometa • Deník.cz - Bruntálský a krnovský deník [Originál](#)
17. Čeká nás silvestrovská podivná. Těšit se můžeme i na hvězdný šestiúhelník • Tnbiz.cz - Články [Originál](#)
18. Příští rok nás čeká mimořádný úkaz: Úplné zatmění Měsíce • Nasregion.cz - Články [Originál](#)
19. Fotograf, nebo pedagog? • Ifotovideo.cz - Co se děje [Originál](#)
20. Po šesti letech bude příští rok možné pozorovat úplné zatmění Měsíce • Hradeckadrba.cz - Články [Originál](#)
21. Síla Seznam Zpráv: Přehled skandálů, v nichž jsme pomohli k nápravě • SeznamZpravy.cz - Články [Originál](#)
22. Proměny Opavy / Troppau #6 • Msstavby.cz - Články [Originál](#)
23. Pověrečné praktiky Cikánů: věřte nevěřte • Seznam.cz, a.s. - Médium Seznam [Originál](#)

[Zpět na seznam](#)BRUNTÁLSKÝ
KRNOVSKÝ
deník.cz**1. Region očima mladých: Jindřich Štreit ocenil snímky v mezinárodní soutěži**22:38 | 22.12.24 [Originál](#) [Stáhnout](#)[Internet](#) • **ZDROJ:** Deník.cz - Bruntálský a krnovský deník • **AUTOR:** Michal Krestýn • **SUPERTÉMA:** Fakulty a ústavy • **TÉMA:** Institut tvůrčí fotografie
SENTIMENT: Pozitivní | Neutrální | Negativní

Spolek bruntálských fotografů vyhodnotil soutěž Region očima mladých, kterou pořádal ve spolupráci s kulturním střediskem v polském Prudniku. Šlo o osmý ročník fotografické soutěže žáků se dných, osmých a devátých tříd základních škol, studenty středních škol a gymnázií s trvalým bydlištěm v bruntálském a prudnickém regionu. Práce účastníků musely mít přímou vazbu na region Bruntál nebo Prudník.

„Letos se do soutěže zapojilo 57 dětí z patnácti škol. Porota, ve které zasedli Jozef Danyi, Vladimír Kaštyl, Joanna Korzeniowska, Agata Wilczek a Piotr Kulczyk, vybírala ty nejlepší z 265 fotografií. Slavnostní vyhlášení vítězů a předání hodnotných cen se konalo v Městském divadle v Bruntále,“ uvedlo na svém webu město Bruntál.

Slavnostního večera se zúčastnil se také patron soutěže, fotograf **Jindřich Štreit**, který ocenil mimořádnou kvalitu letošních snímků. Po ceremoniálu pak okomentoval jednotlivé fotografie a podělil se s mladými fotografy o své názory a zkušenosti.

Akce se zúčastnili také starosta Bruntálu Martin Henč a místostarosta Radek Zatloukal. Město Bruntál soutěž finančně podpořilo. Cílem projektu je vzájemné poznávání regionů, které spolu geograficky úzce sousedí.

SEKCE: Deníky**KLÍČOVÁ SLOVA:** jindřich (2x), štreit (2x)[Zpět na seznam](#)**ArtMap****2. Petra Vlčková – Sphere Dance**02:12 | 23.12.24 [Originál](#) [Stáhnout](#)[Internet](#) • **ZDROJ:** Artmap.cz - Články • **AUTOR:** NEZNÁMÝ • **SUPERTÉMA:** Fakulty a ústavy • **TÉMA:** Institut tvůrčí fotografie
SENTIMENT: Pozitivní | Neutrální | Negativní

Petra Vlčková ve svém díle **Sphere Dance** zkoumá sklerózu multiplex, autoimunitní onemocnění, kterým sama trpí. Jako nositelka této nemoci a umělkyně reflektuje vlastní fyzickou, kognitivní a emocionální zkušenost s nemocí prostřednictvím vizuálních metafor. K tématu přistupuje z různých úhlů pohledu, které zahrnují její osobní vzpomínky, ohlédnutí za léčbou, úvahy o základních příčinách, které vedly ke vzniku nemoci (např. genetické predispozice předků), pozorování fyzických změn na jejím těle a vnímání vlastní identity, důstojnosti a sebehodnoty jakožto ženy.

Vzhledem k povaze nemoci je zkušenost života s ní jen těžko přenositelná. Autorka proto ve své tvorbě používá spíše nepřímé výrazové prostředky než dokumentování skutečných příznaků. Záměr ně zvolila zlatou barvu jako symbolický náznak pro zobrazení své nemoci a jejich projevů. Použitím zlata podvrtné přidává další vrstvu, když konstatuje, že skleróza multiplex je v jistém smyslu vzácná, ale také přináší bolest, způsobuje ztrátu integrity, ovlivňuje osobní vztahy.

Prostřednictvím **imaginativních fotografií a koláží** Petra Vlčková proměňuje svoje každodenní starosti ve snový svět, v němž se cítí ponořená do kaše (a nakonec se tou kaší stává), po ztrátě rovnováhy padá znovu a znovu a vytváří tak hromadu těl, prochází se nekonečnou pouští nebo si představuje, jak tančí během vyšetření magnetickou rezonancí. Tyto smyslové zážitky, ve skutečnosti většinou nepříjemné, mají osvobozující efekt. Posouvají její vnímání mimo dosah smyslů. Autorka se se svou nemocí průběžně sjednocuje a lépe chápe být s ní. S vědomím křehkosti těla a myslí vyvstávají také existenciální otázky. Především se však samotný proces tvorby stává promyšlenou strategií zvládání. Dává umělkyni možnost smířit se s onemocněním a hledat způsob, jak žít svůj život.

Petra Vlčková (*1985) studuje na **Institutu tvůrčí fotografie** v Opavě, kde nyní dokončuje doktorské studium. Vystavovala na samostatných i skupinových výstavách v Čechách i zahraničí a její práce byla publikována v prestižních fotografických magazínech.

kurátor: Branislav Štěpánek

3. Vzdělání je klíč k úspěchu regionů, říká zakladatelka Open School Karviná

PATRIOT

16:00 | 23.12.24 [Originál](#) [Stáhnout](#)**Tisk** ● **ZDROJ:** Magazín PATRIOT s.r.o. - Magazín Patriot ● **AUTOR:** Václav Menšík ● **SUPERTÉMA:** Slezská univerzita v Opavě ● **TÉMA:** Slezská univerzita v Opavě
SENTIMENT: Pozitivní | Neutrální | Negativní

LUCIE G ALUŽK A MALYSZOVÁ JE K ARVINSKOU PATRIOTKOU, K TER Á SI V Z AL A Z A SVĚ, ŽE PŘINESE A UDR ŽÍ V REG IONU V ZDĚL ANÉ LIDI. UCHOPIL A TO DOSLOVA OD Z ÁKL ADŮ A DO ROK A A DO DNE OTE VŘEL A PRVNÍ K ARVINSKOU SOUKROMOU Z ÁKL ADNÍ ŠKOLU.

Lucie, prosím, řekněte mi, jaká je vaše profesní historie a co bylo mořtivem k tomu, že jste se rozhodla otevřít v Karvině první soukromou základní školu. Jednoduše to, že v Karvině dosud žádná soukromá základní škola nebyla. Chyběla tady. Já jsem profesně začínala na magistrátě v Karvině, kde jsem prošla řadou odborů, posledních deset let podnikám v online marketingu. To byl i jeden z důvodů, proč jsem školu založila. Abych práci jako správný marketér dělala dobře, a mohla produkty efektivně prodat, musím poznat klientův byznys, procesy, jak to ve firmě funguj e. Měla jsem a mám klienty z různých oborů a vím, že to mi dalo v životě nejvíc – ta skutečná, reálná praxe, učit se od lidí, kteří něco dokázali. A to je i filozofie školy – zapojit co nejvíce lidí z byznys u do vzdělávání, proto máme naše EDUpátky, kdy jdou naše děti každý pátek do firem, do výroby. Smyslem je, aby během devíti let prošly všechna řemesla. Je to hlavně proto, abychom u nich vid ěli talent, aby talent v sobě začaly objevovat, abychom na tom mohli pracovat, aby se děti mohly více profilovat. Ale také proto, abychom zapojili místní lokální firmy, které tady něco tvoří, zaměstnáv aji lidi, do procesu základního vzdělání. Další úroveň EDUpátků je poznávání prostředkem – poznávání města, přírody a vědeckých pracovišť. Máme partnerské univerzity a chceme využít zajímavá pr acoviště, kam s dětmi budeme chodit. Jedná se o Vysokou školu báňskou, Ostravskou univerzitu, ale i tady v Karvině Obchodně podnikatelská fakulta, **Slezská univerzita**.

Není to moc brzy pro děti v prv ní třídě, aby se dávaly do praxe a zjišťovaly, jak funguje svět, jak funguje byznys? To je častá otázka, na kterou narážím. Není to brzy. Je to úplně ideální čas začít. Napodobujeme to, co bylo kdysi přirozené a fungovalo – řemesla se předávala z otce na syna, dospělí více učili své děti tomu svému řemeslu. Dneska jsme děti z reálného světa odřizli, za vřeli jsme je do školy. Přitom děti chtějí pracovat a poznávat. Samozřejmě úměrně věku. Byli jsme už třeba v Karvině u lokálního výrobce výtahů, kde pro děti měli připravenou exkurzi, děti viděly, jak vypadá výtah z venku, vysvětlili jim, jak se mají ve výtahu bezpečně chovat, a děti poznaly celý proces výroby výtahu, zkusily si práškové lakování. Naše děti se zábavnou formou učí výrobní proces y. Určitě to není o jedné exkurzi, ale o systému, který na sebe navazuje. Na startu, v prvním ročníku, je to o různorodosti. Jde nám o to zaujmout děti. Máme školní pravidla, která nám říkají, že děti mají EDUpátky za odměnu, za splnění plán. Máme skandinávský výukový model – snažíme se držet rovnováhu mezi osobním životem a prací, mezi školou a rodinou. Pátky jsou u nás odpočinkové , liší se od klasické výuky, jsou hodně zaměřené na praxi.

Co na styl výuky říkají děti a co rodiče, jaká je zpětná vazba? Rodiče jsou nadšení, protože děti nechtějí chodit ze školy domů, baví je to. Měli jsme konzultace s rodiči a jeden chlapec odmí tal jít domů i o půl šesté večer. Rodiče často oceňují, že dodržujeme to, co jsme slibili, líbí se jim přístup k dětem. Jak je motivujeme, jak s nimi pracujeme, jak přistupujeme k rodičům. Práce s dítětem n není jen o dítěti a pedagogovi, ale je to o celé rodině. Když rodiče slyší, jaké problémy řeší jejich známi v první třídě, tak jsou nadšení, že jejich dítě chodí do školy k nám. Stojí jim to i za dojíždění. Nemáme totiž rodiny jen z Karviné, ale taky z Petřvaldu, z Orlové, nejsme spádová škola. Rodiče jsou spokojení a ví, že je o jejich dítě postaráno.

Zmínila jste skandinávský model. Co to vlastně znamená? Jaká je vaše škola, čím se vyznačuje, v čem je jiná oproti běžným školám, jak je známe? Děti často tráví čas v přírodě přirozeným, všestranným pohybem.

Máme tady dva obrovské parky a sídlíme v nádherné budově Slezského vzdělávacího centra, což je bývalý Janečkův mlýn. Děti opravdu často chodí ven, jsou vybíhané, přirozeně vysportované. V yznačujeme se vztahem k přírodě – některé děti jsou už teď nadšení přírodovědci. Klademe důraz na to, aby si děti vážily věci, na jednoduchost. Třída je taky jednoduchá – máme tady jen věci, kter é potřebujeme. Jsou to prvky na pohyb, se vším se dá hýbat, nic není statické.

Krom skandinávského, využíváte také nějaký další přístup či filozofii? Ano, inspiruje nás skandinávský model a také koncept STEAM – science, technology, engineering, art, mathematics – věda, technologie, inženýring, umění a matematika. Nově k tomu doplníme robotiku, takže to bude STREAM.

Proto hodně využíváme LEGO robotiku, která je naprosto úžasná v tom, že už malé děti se učí v podstatě programovat. Děti si vyrobí pohyblivou figurku z LEGA, je tam i elektrický zdroj, napojí se n a to různá čidla. Tohle baví rodiče i děti. Zvládáme i LEGO Education SPIKE, které je od deseti let, ale skládáme to spolu s dětmi, je to pro ně zajímavější než to nejmenší LEGO.

Dalším velkým tématem je u nás finanční gramotnost. Snažíme se děti učit dovednostmi, které budou skutečně v životě potřebovat. Už u těch nejmenších začínáme s finanční gramotností tak, že děti mají kasičky, každé pondělí si přinesou dvacetikorunu v mincích a mince si rozdělují na krátkodobé či dlouhodobé úspory do příhrádek. Na konci roku si můžou ušetřit až osm set korun a můžou si z toho koupit, co budou chtít. Už teď plánují, co to bude. Krátkodobé úspory pak mohou děti utratit v rámci EDUpátků za suvenýry či jiné drobnosti.

Jak si můžeme představit běžnou výuku? Rozvrh taky není statický? I my máme řád a pravidla, nejsme extrémně svobodná škola. Každý den začíná pohybem, od osmi do devíti. Nemáme a ni klasickou družinu, nezvoní u nás. Výuka je protažená až do tří hodin odpoledne. Prvníáči tady musí být minimálně do třetí hodiny, pak jsou volitelné kroužky, které rodiče mají v rámci školního. V e školním jsou také veškeré pomůcky, rodiče nemusí kupovat žádné sešity, pera, vůbec nic. I EDUpátky jsou v rámci školního, o všechno je postaráno. Když od nás dítě odejde domů, tak je vyběh ané a odpolední čas je opravdu pro rodiče a děti. Podle toho, jak jsou děti schopné se soustředit na určité učivo, tak tomu přizpůsobujeme délku jednotlivých bloků. Když na dětech vidíme, že jsou unavené, že pozornost klesá, tak zapojíme trošičku pohyb a podobně. S každým dítětem individuálně pracujeme, každé dítě si jede svým tempem.

Jak je velká studijní skupina? Kolik je ve třídě dětí a kolik pedagogů? Máme jednu paní učitelku, kterou doplňujeme my dva zřizovatelé, kteří se vkládáme do výuky – já hodně z pozice EDU pátků a organizuju všechno kolem školy, kolega má na starosti pohybové věci. Děti máme nyní pět, ale brzy možná přistoupí další.

Vraťme se zpátky na začátek, mluvila jste o inspiraci skandinávskou školou. Jak dlouho trval proces od první myšlenky až po otevření školy? S jakým předstihem jste před prvím í zářím musela začít pracovat? Většinou je to proces na dva roky, mně se to podařilo stihnout za rok. Kompletní dokumentaci jsem na krajský úřad podávala loni v září. Jsme standardní školská á právníká osoba. Rozdíl je v tom, že jsme soukromí zřizovatelé, ale režim a legislativní požadavky jsou stejné jako u klasických škol. Jsme samozřejmě pod dohledem České školní inspekce.

Jaký byl ten rok příprav? Náročný. Nejhorší bylo čekání a nicnedělání. Byly tam prodlevy, kdy jsme čekali na vyjádření ministerstva, do toho jsme potřebovali stihnout zápisy, udělat den otevřených dveří. Objevily se nečekané překážky. Třeba, že nám banka otevřela bankovní účet až prvního září tohoto školního roku. Museli jsme všechno nakoupit, zařadit, být hodně kreativní v rám ci příprav. Bylo to hodně náročné, a ještě to náročné je, ale zároveň nás to baví a motivuje. Jsme na začátku, vše závisí na počtu dětí. Nicméně zájem registrujeme, už teď máme zájemce na další r oky, rodiče se k nám chodí koukat. Ideální je, když se k nám rodiče přijdou podívat i s dítětem, s předstihem se domluvíme, vysvětlíme výuku, podmínky, poznáme rodiče. Určitě nebereme každé dít ě.

Co mohou rodiče udělat, když se chtějí přijít podívat do vaší školy? Máme web a sociální síť Open School Karviná, tam si rodiče najdou kontakt. Stačí zavolat a já už se s nimi domluvíme a ukážeme jim, jak to u nás chodí. Rodiče se mohou přijít podívat do výuky, poznají naše děti nebo i jejich rodiče.

Jaké máte plány na další roky? Bude každý rok vznikat nová první třída? Ne, budeme dobírat do trojročí. Garantujeme maximální počet dětí patnáct ve třídě. Když se naplní skupina patnáct i dětí v trojročí, tak budeme otevírat další skupinu a pojedeme až do deváté třídy.

Máte pocit po půl roce fungování školy, že sem do Karviné škola patří, že ji lidé berou dobře a mají o ni zájem? Určitě ano. Na jednu stranu je to hodně těžké, protože lidé tady na to nej sou zvyklí a bojí se o to, jestli budeme fungovat, nebo jak dlouho. Z druhé strany máme spoustu fanoušků, rodičů, Karviňáků, kteří cítí, že podobná škola tady měla být už dávno, pokud si tady chce me udržet vzdělané lidi. Soukromá škola je součástí vzdělávacího systému. Není to tak, že bychom s běžnými školami měli proti sobě bojovat. Přišla se k nám podívat karvinská školská komise, kter á byla z našeho konceptu a fungování nadšená. Zakládala jsem školu i proto, abych na Karvinsku změnila přístup ke vzdělávání, aby se věci začaly hýbat, abych některé školy inspirovala, abychom s některými školami spolupracovali. Zkrátka, aby se Karviná dál rozvíjela k lepšímu.

A už se to daří? Máte reakce od jiných škol? Ano, změny už vidím. Nejsme úplně konkurencí pro běžné školy, i když to tak někteří můžou vnímat. Jsme spíše inspirací. Ale je to přirozené. Zdra vá konkurence a zdravý konkurenční boj je dobrý pro byznys, ale i pro školství, pro jakýkoli segment, a okolní školy se už od nás pomalu inspiřují, což je super!

Zajímá mě, čím to, že soukromá škola podobného typu nevznikla v Karvině dříve? Ještě teď slyším, že se v Karvině soukromá škola neudrží. Já tomu nevěřím. Věřím tomu, že se uživím e, že máme obrovský potenciál. Jde vidět, že máme obrovskou sílu z toho, co jsme za ten rok zvládli. Je to jen o tom, že doteď nikdo neměl odvahu to udělat, všichni o tom jen mluvili, stěžovali si. J á jsem typ člověka, který věci mění, když je měnit chce, a nemluví o tom. Prostě to dělám.

Co vás motivovalo k tomu najít odvahu? Samozřejmě mé vlastní děti, ale i ostatní děti – to je pro nás ten největší motivátor. Chci, ať mají krásné vzpomínky na dětství, ať mají krásné vztahy, ať si odnesou to nejcennější. A to je podle nás, kromě dovedností, hard skillů, to nejdůležitější. Chceme, aby děti byly připravené pro život – aby uměly budovat vztahy, vyjednávat, aby znaly základy o bchodního vyjednávání. Pokud budou děti vzít dobré mezilidské vztahy, budou mít úspěšný rodinný, ale i profesní život, ať už budou manažeri, podnikatelé, nebo zaměstnanci. Klademe velký důraz na osobní rozvoj.

Má škola partnery, kteří ji podporují? Máme zatím lokální partnery, kteří se nám snaží pomáhat. Je to Baumann Springs s.r.o., ROBE lighting s.r.o., LIFTSERVIS WORK s.r.o. a další. Jsou to lok ální firmy, které si jsou vědomy, že se jim v dobrém vrátí to, když se budou podílet na vzdělávání dětí už na základní škole. A to mi dělá obrovskou radost, i proto jsem školu zakládala.

Poslední letošní víkend strávíme ve společnosti violoncellisty Jiřího Barty, který nás přenese do světa hudby a představí nám své nejoblíbenější autory a interprety, kteří ho provázejí životem. Zníť budou samozřejmě i díla v jeho vlastní interpretaci. Vysíláme 28. a 29. prosince od 8 do 12 hodin.

Violoncellista Jiří Barta patří mezi ikonické osobnosti české hudební kultury. Do povědomí odborné veřejnosti se dostal už v době studií, které částečně trávil také v zahraničí. Studoval například u Borise Mironoviče Pergamenščikova v Kolíně nad Rýnem, u Eleonore Schoenfeld v Los Angeles a v Praze u Josefa Chuchra. Během své kariéry sólového violoncellisty koncertoval na mnoha významných pódiích nejen v Evropě, ale i v Severní a Jižní Americe či Japonsku. S velkou oblibou se věnuje rovněž komorní hře. Spolupracuje s předními nahrávacími společnostmi, v jeho diskografii se skví řada zásadních sólových i komorních nahrávek, za něž získal ocenění. V polovině devadesátých let minulého století natočil komplet Bachových violoncellových suit, k nimž se v roce 2018 opět vrátil. V posledních letech nejčastěji spolupracuje s klavíristkou Terezii Fialovou. Jiří Barta je spoluzakladatelem a uměleckým ředitelem Mezinárodního hudebního festivalu v Kutné Hoře a je také vášnivým fotografem.

Jako mladý si sníte zahrát na velkých pódiích, s velkými orchestry. Ale nakonec zjistíte, že nejdůležitější je jen hudba. A ryzí hudba se dá dělat kdekoliv... Naopak koncertování v těch nedůležitých prostorách, pro tzv. laické publikum, může nakonec přinést ty nejkrásnější zážitky. Pro vás i pro publikum.

Ten sál, ta akustika, každý jeden divák je součástí vašeho výkonu. Je to něco mezi nebem a zemí, hudba je zázrak, hudba je všemocná čarodějka, a já mohu být u toho přítomen, tohle žádám je ne umění nedovede...

Hudba jako životní cesta

Jiří Barta pochází z kulturního prostředí, otec byl výtvarný architekt a maminka farmaceutka, amatérská klavíristka, která vyrůstala v rodině, kde byla hudba součástí vzdělání. Výběr hudebního nástroje byl inspirován prastrýcem Janem Jindrou, který byl rovněž violoncellistou a živil se hudebním doprovodem k němým filmům v biogretech. Byl také legionářem, v rodině výjimečnou postavou a pro Jiřího maminku osobitým vzorem.

První dovednosti hry na violoncello Jiří Barta získal v pražské Lidové škole umění Lounských, kde tehdy vyučoval Mirko Škampa, což byl jeden z nejzkušenějších pedagogů, který to s malými dětmi uměl. Ten také velmi záhy rozpoznal Jiřího talent a dovedl ho disciplinovanou cestou až k branám dalšího vzdělávacího stupně - na konzervatoř. Po úspěšné talentové zkoušce se dostal do třídy Josefa Chuchra, uznávaného pedagoga, pedanta, který měl však dobré srdce a dokázal své studenty skvěle psychologicky vystihnout a povzbudit je. V případě Jiřího Barty bylo jeho vidění jasné, v očích svého pedagoga byl primárně sólistou. Po absolutoriu na konzervatoři pak pokračoval ve studiu ve třídě Josefa Chuchra na pražské HAMU a současně se začal postupně vzdělávat také u zahraničních pedagogů. Studoval na Vysoké hudební škole v Kolíně nad Rýnem u Borise Pergamenščikova a na Jihokalfornské univerzitě v Los Angeles u Eleonory Schoenfeld. Absolvoval mistrovské kury Heinricha Schiffla, André Navarry a také Alda Parisota. Podle Jiřího Barty může být osobnost učitele rozhodující a třeba i jenom jedno setkání může vydat na celý život.

Na všechny své pedagogy vzpomíná Jiří Barta s láskou, každý z nich mu předal část sebe. Nejčastěji je ale v myšlenkách u Borise Pergamenščikova. Vzpomíná na něho jako na inteligentního a skromného člověka, který si byl ovšem vědom svých kvalit. Na skladby nahlížel komplexně, přitom byl skvělý hráč. Svou inteligenci, svrchovanou hudebnost a analytickou schopnost náhledu na skladu i dovedl svého žáka správně nasměrovat. Podle slov Jiřího Barty se právě v Pergamenščikově vnímání nebo pojetí hudby nakonec sám našel. Od té doby vnímá skladbu komplexně, znát dílo vcelku u je podle něho stejně důležité jako vědět, kde se hraje forte anebo piano, a proto při studiu pracuje vždy s partituru.

Entrée pro koncertní podia

Jiří Barta svou sólovou dráhu zahájil debutem s Filharmonií Dortmund v roce 1989. Hned poté vystoupil v Los Angeles s Glendale Symphony s dirigentem Lalo Schifrinem a s American Youth Symphony vedenými dirigentem Mehlim Mehtou. Toto jeho zahraniční entrée mu otevřelo dveře také na česká podia, jako tomu bylo například při interpretační soutěži ministerstva kultury v roce 1989, kdy erou vyhrál a kde si ho všimli ředitel festivalu Pražské jaro Oleg Podgorný. Ten Barta později oslovil s nabídkou, aby mu zahrál na jedné z vernisáží, kde měl možnost poznat řadu zajímavých osobností, které se později staly pro Barta hudebními partnery. Tyto okamžiky přinesly například možnost nahrávání pro Supraphon anebo koncertní debut se Symfonickým orchestrem hlavního města Prahy FOK a Jiřím Bělohlávkem.

Jiří Barta se velmi rychle vyzcezoval v uznávaného sólového hráče. Začal koncertovat s Českou filharmonií, Českým národním symfonickým orchestrem, Pražskou komorní filharmonií, Royal Philharmonic Orchestra London, Royal Scottish National Orchestra, Royal Liverpool Philharmonic či s Berliner Symphoniker. S tímto orchestrem v roce 2000 vystoupil na prestižním Koncertě tisíciletí. Ve stejné době účinkoval na Mezinárodním hudebním festivalu Pražské jaro s Violoncellovým koncertem Witolda Lutosławského a s Českou filharmonií pod vedením Libora Peška zahrál Dvořákův Violoncellový koncert.

Koncertů, festivalů i soutěží absolvoval Jiří Barta nepřehledné množství a dodnes je publikem i kritikou přijímán s nadšeným ohlasem.

Během své sólové kariéry Barta krátce uvažoval také o působení v orchestru. Jednou z jeho nabídek byl Symfonický orchestr hlavního města Prahy FOK. Nakonec se ale rozhodl pro svobodné působení, protože orchestrální hru vnímá jako zcela jinou a velmi těžkou disciplínu, která jde velmi těžko skloubit s pozicí sólového interpreta.

Výjimečná setkání

Jiří Barta během své kariéry spolupracoval s velkými dirigenty jako byli Jiří Bělohlávek, Libor Pešek, Charles Dutoit, Gennadij Rožděstvenskij anebo Maxim Šostakovič, kterých si dodnes váží. Ze svých hudebních začátků ovšem nejraději vzpomíná na dirigenta Libora Peška. Vůbec poprvé se setkali na koncertě v Ankaře. Barta tehdy s pianistou Mariánem Lapšanským zkoušel v šatně, a proto o něm měl právě Libor Pešek pauzu, tak je jen tiše, skromně v koutě, se svačinou v ruce poslouchal. A ani ne za rok Barta dostal pozvání ke spolupráci s Liverpoolskou filharmonií a s Liborem Peškem, s nímž zažil na podiu jednu z nejkrásnějších momentů. Jiří Barta považuje setkání s tímto dirigentem za štěstí, že mohl hrát podle jeho gesta, které bylo okouzující a pokaždé jiné, protože sama hudba je pokaždé jiná.

Na své hudební cestě Jiří Barta potkal také velmi blízké kolegy instrumentalisty, s nimiž navázal inspirující spojení. Jedním z nich byl Marián Lapšanský, dále Konstantin Liščitz, Vadim Repin, Hamish Milne, Chloë Hanslip anebo hráči z Quatuor Ébène. V posledních letech spolupracuje s Terezii Fialovou, která je také jeho životní partnerkou. Jiří Terezii cítí jako vynikající interpretku, jejich společné práce si nesmírně váží a cítí, jak s přibývajícím zkušenostmi při hře začínají být postupně jako jedno tělo a jedna duše.

Johann Sebastian Bach

Hudební vkus si Barta budoval docela sám a živěně, svůj názor si postupně vyzcezoval přes velké osobnosti. Dílo Johanna Sebastiana Bacha ho uhranulo už v mládí. Bach i Janáček ho na této cestě pak nikdy neopustili. V polovině devadesátých let minulého století natočil komplet Bachových cellových suit. Tehdy ještě na moderní nástroj, ovšem v poučené autentické interpretaci. Přijetí nahrávky bylo tehdy kontroverzní ale nakonec se stala nejprodávanějším albem.

V roce 2018 se Jiří Barta k Bachovým suitám opět vrátil, ovšem tentokrát úplně jinak. S novými zkušenostmi a se zcela jiným pojetím. V rukou s barokním violoncellem se střetovými strunami, čímž se přiblížil k autentické podobě této skladby. Před léty totiž získal krásný nástroj a nechal si postavit dva barokní smyčce. Zpočátku koncertoval se dvěma violoncelly, s moderním a barokním. Nakonec zvolil historický nástroj. Hrál na barokní violoncello, přesně tak jak mu nástroj dovolil. Dříve prý přistupoval k Bachovi mnohem rigorózněji nežli dnes.

Podle slov Jiřího Barty může být hudebních výkladů Bacha nespočetné a všechny můžou dávat smysl, jsou-li správně podloženy. Bach nepsal například dynamiku ani smyčkové označení, artiklace jsou jen naznačeny. A proto Barta prošel během těch několika let studiem faksimile rukopisů Anny Magdalény Bachové, která byla geniovou věrnou kopistkou a hledala onu cestu, jak uchopit Bachovu hudbu. Tento zážitek považuje za absolutně fascinující. K interpretaci se snažil přistoupit se zcela čistou hlayou.

Můj Janáček

Hudba Leoše Janáčka je pro Jiřího Barta ta nejmilovanější. Jako mladý hudebník nejdříve netušil přesně, proč mu tolik leží Janáčkůva hudba v srdci, cítil, že je v ní něco opravdové. Krása i způsob práce s harmonií, aniž by vnímal odborně strukturu rukopisu. Janáčkůva hudba je podle Barty výjimečná tím, že v ní není ani jediná nota navíc, každý ton má svůj význam, protože v této hudbě se nes chováte za množství not. Nemí možné jedinou notu vypustit. Je to bohatá hudba plná citu, a přitom není sladce patetická ani sentimentální. Pro Barta je Janáček nejryčiřtější autorem, kterého kdy hrál. V této souvislosti zavzpomínal při naší návštěvě na knihu Milana Kundery Můj Janáček. Tento text považuje za nejlepší a nejvýstižnější o Janáčkově hudbě. Milan Kundera je v očích Jiřího Barty a Janáček psaného slova. Vše, co si myslel o Janáčkově hudbě, tu Milan Kundera zhmotnil na papír. Janáčkovu hudbu Jiří Barta natočil naposledy s Terezii Fialovou v roce 2018 pro Animal Music a toto album se stalo jednou z nejlépe hodnocených nahrávek roku.

Mezinárodního festivalu komorní hudby Kutná Hora

Příští rok v létě se bude konat již 18. ročník Mezinárodního festivalu komorní hudby Kutná Hora, jehož je Jiří Barta spoluzakladatelem a také uměleckým ředitelem. Původní záměr byl podle Barty spíše o trochu své sny. Zahrát si s hudebníky, se nimiž si jen tak běžně nemohl zahrát – a navíc repertoár, který také běžně na festivalech a na koncertech nezazní. Prvotní impuls přišel od Barty a bývalé ženy Eliš Bártové, která tehdy s touto ideou oslovila ředitelku agentury Lotos s. r. o. Alenu Turkovou a ta souhlasila.

Během let byly na festivalu postupně představeny skladby mnoha soudobých autorů, ale zazněly také skladby klasické komorní literatury, pozapomenutá díla, anebo projekty na hranici žánrů. Tím byl například koncert v Chrámě svatě Barbory, kdy mohly návštěvníci slyšet skladbu od rockové skupiny Pink Floyd – Atom Heart Mother anebo Potopení Titaniku od britského skladatele Gavina Bryarse. Za jeden z největších festivalových zážitků považuje Jiří Barta koncert, který byl věnován tichu v hudbě a nazvaný IN FUTURUM. Jiří Barta, Terezie Fialová, Michel Raison, Jan Hudeček a Karel Untermüller tehdy zahráli v Chrámě svatě Barbory skladby, v nichž velkou roli hrálo ticho. Zazněly skladby Karra, In Futurum, Jako voda je a mnoho dalších. Podle slov Jiřího Barty to byl neuvěřitelný a nezapomenutelný zážitek, když v Barboře zaznělo čtyřicet minut ticha.

Láska jménem fotografie aneb má cesta po zarostlém chodníčku

Jiří Barta vyrůstal v harmonii uměleckého světa. Jeho otec rád fotil, miloval fotoaparáty, a tak se Jiří s fotografií seznámil už jako dítě. Postupně začal na svých koncertních cestách tento koníček rozvíjet. Fotil lidi, krajiny, momenty, byla to láska jen pro něj, bez vyšších ambicí. Jednoho dne se ale na vernisáží, kde sám hrál, setkal s fotografem Jindřichem Štreitem a příjemně si spolu o focení p

opovídali. O pár týdnů později mu přišel e-mail z Nového Boru s nabídkou výstavy jeho fotografií. Kurátorem nebyl nikdo jiný, než právě **Jindřich Štreit**. Nejdříve se prý Bárta cítil nepatřičně, přest o nabídku vnímal jako velkou čest, a tak se výstava úspěšně zrealizovala v městském kině v Novém Boru a od té doby ještě i v Kutné Hoře a ve Vrchlabí.

Závěrem

Setkání s Jiřím Bártou se nese ve velmi milém, přátelském duchu. Lásky k hudbě a způsob jejího prožitku jsou po obě víkendová dopoledne všudypřítomny. Jako by se na chvíli zastavil čas. Jiří Bárta zaníceně popisuje autentickou interpretaci Bachových suit tak bytostně, že když pak skutečné skladby zazní, nejednomu posluchači se určitě zatají dech. Podobně emotivně představí také hudbu Leoše Janáčka a rovněž pohovoří o svých výjimečných životních setkáních. Ať už to byli učitelé, dirigenti anebo spoluhráči. Vedle Bacha a Janáčka pak Jiří Bárta vybírá hudbu Ludwiga van Beethovena, Sergeje Rachmaninova, Johanna Brahmsa, Henryka Goreckého, Arthura Honegera anebo Gustava Mahlera či Arvo Pärta. Ale zazní i hudba „nevážná“, ovšem vážně a hluboce působivá. Například písně turecké interpretky Areni Agabian a Nicolase Stockera anebo stoleté nahrávky turecké hudby na kemanzze - arabský smyčcový hudební nástroj. A zazní i další skladby, ale to už se nechme příjemně překvapit.

Návštěvu u Jiřího Barty vysílá Český rozhlas D-dur o víkendu 28. a 29. prosince od 8 do 12 hodin.

SEKCE: Zpravodajství

KLÍČOVÁ SLOVA: jindřich (1x), štreit (1x)

[Zpět na seznam](#)

iDNES.cz

5. Nejen planetární rande. V roce 2025 se dočkáme i zatmění Slunce a Měsíce

19:00 | 24.12.24 [Originál](#) [Stáhnout](#)

[Internet](#) • [ZDROJ:](#) idnes.cz - Články • [AUTOR:](#) Markéta Lankašová • [SUPERTÉMA:](#) Slezská univerzita v Opavě • [TÉMA:](#) Slezská univerzita v Opavě
[SENTIMENT:](#) Pozitivní | Neutrální | Negativní

Pozorovatelům v Česku nabídlo nebe v roce 2024 desítky příležitostí pro pozorování polárních září. Astronomové je slibují i pro příští rok. Kromě toho se milovníci nočního nebe dočkají i zatmění Měsíce. Nastane hned dvakrát. A v tuzemsku bude pozorovatelné i částečné zatmění Slunce. Co dalšího nebe v roce 2025 chystá?

Zaklonit hlavu a kochat se pohledem na nebe. Lidem se i v roce 2025 naskytne spousta parády nejen na noční obloze.

Přehled očekávaných astronomických úkazů vydávají hvězdárny a planetária a pravidelně velký souhrn chystá astronom a astrofotograf Petr Horálek z **Slezské univerzity v Opavě**. Redakce iDNES.cz přináší výběr tipů, které jevy si v příštím roce nenechat ujít.

1 Jarní „ukousnutí“ Slunce

Velkou parádu chystá Slunce. V roce 2025 se schová za Měsíc a lidem nabídne pozorování částečného zatmění. Pokud si lidé vezmou bezpečný filtr, mohou ho pozorovat pouhým okem.

Česko – Slovenská Astronomická tlačová agentúra (ATA) slibuje příznivé pozorovací podmínky. Nejen, že by částečné zatmění mělo být dobře viditelné z celého našeho území a to až na hodinu a půl, ale dojde k němu o víkendu, konkrétně v sobotu 29. března.

„Česko i Slovensko se budou nacházet na okraji zóny úkazu. Částečné zatmění bude viditelné okolo poledne ve výšce víc jak 40° nad obzorem. Při největším zákrytu bude Měsíc zakrývat až 22 procent slunečního disku, a to na severozápadě Čech,“ uvádí ATA.

2 Ani letos za polární září nemusíme na sever

V roce 2024 byla polární záře v Česku zaznamenána téměř třicetkrát. Za nejčastěji růžový pás, který ale přechází až do zelená, vděčí pozorovatelé hlavně sluneční aktivitě. A protože ta bude svém vrcholu právě v roce 2025, je téměř jisté, že pozorovatelná bude záře znovu.

„Největší šance je na jaře a na podzim, ale i v ostatních měsících je dobré být na pozoru, sledovat sluneční aktivitu a s ní i aurorální monitory, které nám mohou pomoci s odhadem, či se zrovna v nejblížejším období nějaká polární záře na obloze neukáže,“ radí astronom Petr Horálek.

3 Zatmění Měsíce poprvé na zkoušku, podruhé zcela

Zatmění si na rok 2025 chystá i Měsíc, který se před lidmi „schová“ hned dvakrát. Jen poprvé to bude tak trochu na zkoušku. Měsíc se do zákrytu za Slunce dostane 14. března. Od nás ale bude za tmění pozorovatelné jen částečně za brzkého rána, kolem šesté hodiny. Navíc Měsíc bude zapadat a obloha bude dost světlá kvůli vycházejícímu slunci.

Nicméně pozorovatelé to mohou brát alespoň jako přípravu na 7. září, kdy nastane úplné zatmění. Měsíc už bude vycházet ztemnělý a v maximální fázi se severním okrajem „dotkne“ středu zemského stínu. Celá „hra na schovávanou“ začne už v půl osmé večer.

Na obloze místo ztemnělého Měsíce bude nad západem zářít planeta Mars a východě pak bude i očima viditelný Saturn.

4 Planety si budou dávat rande

Spatřit Jiříenku či Večernici (tedy jasnou planetu Venuši na ranní či večerní obloze) ve společnosti Měsíce je jistě romantika a bude k ní i v roce 2025 řada příležitostí. Ale také jiné planety jako by tíhly ke společným zážitkům. Na noční obloze se budou často potkávat Venuše se Saturnem, v srpnu se působivě předvede Jupiter.

Dvanáctého srpna okolo půl třetí ráno se k sobě Jupiter s Venuší přiblíží asi na vzdálenost dvou úplňků. Planety budou nepřehlédnutelné i z měst až do svítání. Pozorovatelé s dalekohledem spatří i tři z Jupiterových měsíců.

A to není všechno. „Shodou okolností v to ráno bude pozvolna spět k maximumu aktivity meteorický roj Perseid. Aby toho nebylo málo, v té samé době, kdy se naskytne pohled na přiblížení obou jasných planet, se nad jižním obzorem bude nacházet Měsíc úhlově nedaleko planet Saturn a Neptun. Zatímco Měsíc a Saturn budou vidět pohodlně očima, Neptun je třeba vyhledat malým dalekohledem, například třídrem,“ říká Horálek.

Největší planetární rande bude ale viditelné ještě o pár dní později, 20. srpna. K Venuši, Jupiteru a Merkuru se přidá popelavý Měsíc a dvě jasné hvězdy ze souhvězdí Blíženců. Na obloze vykouzlí tvar motýla.

5 Nasvícená oblaka

Červen a první polovina července nabídnou příležitosti pro sledování nočních svítících oblak, která odrážejí zespolu přicházející sluneční světlo. Nedají se dopředu předpovědět, ale pozorovatelná jsou na odkrytém severním obzoru. Tam se světlo větví do tenkých proudů či zářících pavučinek.

6 Hvězdopření

Na padající hvězdy, meteory, si lidé mohou už tradičně počítat několikrát do roka. Jako první pravidelný roj nastupuje jeden z těch nejbohatších – Kvadrantidy, a to už v prvním lednovém týdnu.

V dubnu padají Lyridy, v květnu Eta-Aquaridy, známější jako prach z Halleyovy komety. Mnohem lepší podmínky pro pozorování tohoto hvězdného prachu však nastanou v říjnu. Měsíc totiž bude zrovna v novu.

Veřejností nejoblíbenější roj je ale ten srpnový. Perseidy nebo také Slzy svatého Vavřince, mají maximum v noci z 12. na 13. srpna. Protože ale zrovna v toto datum bude těsně po úplňku, vyplatí se noční nebe sledovat a Perseidy hledat už začátkem srpna na temnější obloze.

Začátkem listopadu ještě dobří pozorovatelé uvidí roj Taurid. A poslední, prosincový, roj bude vycházet ze znamení Blíženců. Padajícím hvězdám se říká Geminidy.

SEKCE: Deníky

KLÍČOVÁ SLOVA: slezské (1x), univerzity (1x), opavě (1x)

DUPLICITY (>70% SHODA): Nejen planetární rande. V roce 2025 se dočkáme i zatmění Slunce a Měsíce ([Idnes.cz](#) - [Články](#), [Fyzikální ústav v Opavě](#));

6. NASA jako astronomickou fotografií dne vybrala...

11:40 | 25.12.24 Originál Stáhnout

SoMe • **ZDROJ:** Facebook - Příspěvky • **AUTOR:** Věda 24 • **SUPERTÉMA:** Fakulty a ústavy • **TÉMA:** Fyzikální ústav v Opavě
SENTIMENT: Pozitivní | Neutrální | Negativní

NASA jako astronomickou fotografií dne vybrala opět snímek českého fotografa Americký Národní úřad pro letectví a vesmír (NASA) dnes zveřejnil jako svou astronomickou fotografií dne snímek českého fotografa Jaroslava Fouse. Je to již druhý český úspěch tento měsíc, před deseti dny se do prestižního výběru NASA dostal Jakub Kuřák. Zajímavostí je to, jak ČTK sdělil Petr Horálek z **Fyzikálního ústavu v Opavě**, že oba snímky pocházejí z noci ze 13. na 14. prosince. Fousova fotografie zachytila halové jevy v Krušných horách za svitu Měsíce. Oficiální popis NASA uvádí, že o brovské oko na obloze je diamantovým prachem. "To je neformální označení pro malé ledové krystalky, které se tvoří ve vzduchu a třepetají se k zemi. Protože jsou tyto krystalky geometricky tvarované, mohou společně systematicky odrážet světlo ze Slunce nebo Měsíce do vašich očí, což způsobuje, že se objeví obrovská hala a neobvyklé oblouky. A někdy může výsledek společně vy padat jako obří oko, které se dívá přímo na vás," vysvětlil americký úřad. "Na snímku pořízeném v Krušných horách v České republice minulý týden jasný Měsíc vycházející vzduchem naplněným led ovou mlhou způsobil, že mnoho z těchto nádherných iluzí oblohy bylo vidět současně. Kromě vedlejších 'měsíců', tečných oblouků, hala a parhelického kruhu jsou zcela vlevo viditelné světelné sloup y nad vzdálenými světly, zatímco Jupiter a Mars lze nalézt přímo ve spodní části 22stupňového hala," píše NASA. Kuřákův snímek nazvaný Geminid Meteors over a Snowy Forest (Geminidy nad za sněženým lesem) vznikl u jihopolského města Szklarska Poremba na severním rozhraní Jizerských hor a Krkonoš. Astronomický snímek dne NASA (APOD) vyhláší od roku 1995. Je jedním z nej uznávanějších ocenění svého typu po celém světě. Průvodní texty jsou překládány do 23 světových jazyků včetně češtiny. Čeští fotografové se ve výběru letos ocitli hned několikrát, například Pavel Gabzdyl se snímek západu slunce nad Brnem či Petr Horálek s fotografií komety Olbers nad hradem Kunětická hora. (ČTK)

SEKCE: Sociální sítě**KLÍČOVÁ SLOVA:** fyzikálního (1x), ústavu (1x), opavě (1x)

Zpět na seznam

7. Opava má novou knihu 800 Příběh Opavy. Vydána byla k 800. výročí města

15:29 | 25.12.24 Originál Stáhnout

Internet • **ZDROJ:** Polar.cz - Opavsko • **AUTOR:** Yvona Fajtová • **SUPERTÉMA:** Slezská univerzita v Opavě • **TÉMA:** Slezská univerzita v Opavě
SENTIMENT: Pozitivní | Neutrální | Negativní

V Opavě slavnostně pokřtili novou knihu, která byla vydána k výročí 800 let od první písemné zmínky o městě. Nese název 800 Příběh Opavy a popisuje dějiny Opavy od prvních stop člověka až po závěr 20. století.

Kniha 800 Příběh Opavy vznikala asi 2 roky, najdete v ní přes 300 obrazových příloh a připravovalo ji celkem 10 autorů důležitých institucí v Opavě. Jednalo se o **Slezskou univerzitu**, Zemský ar chiv, Národní památkový ústav a Slezské zemské muzeum.

Slavnostní křest knihy proběhl v rámci Vánočních trhů na Horním náměstí a jeho součástí byl i kvíz, díky kterému si ji každý, kdo jako první odpověděl správně na danou otázku, odnesl domů jako d árek.

Knihu si můžete zakoupit v Turistickém informačním centru na Horním náměstí v Opavě a na recepci Obecního domu na Ostrožné ulici.

SEKCE: Kraje, Města a obce**KLÍČOVÁ SLOVA:** slezskou (1x), univerzitu (1x)

Zpět na seznam

8. Pozoruhodné a vzácné úkazy v roce 2025: Polární záře a Venuše

00:10 | 26.12.24 Originál Stáhnout

Internet • **ZDROJ:** Sciencemag.cz - Články • **AUTOR:** science • **SUPERTÉMA:** Fakulty a ústavy • **TÉMA:** Fyzikální ústav v Opavě
SENTIMENT: Pozitivní | Neutrální | Negativní

Rok 2024 je téměř za námi a jistě vám z něho utkvělo několik vzpomínek na opravdu krásné úkazy na obloze. Viděli jsme částečné zatmění Měsíce, meteorické roje Perseidy a Geminidy, četné kon junkce, zákrty Saturnu Měsícem, překvapivě jasná noční svítící oblaka, jasné komety a neposledně také několik polárních září. Rok 2025 rovněž nabídne zajímavé úkazy! Pod nebe nás nalákají op ět meteorické roje, četné planetární konstelace, dva vzácné zakryty planet Měsícem, i dále možné polární záře viditelné z našeho území, ale především částečné zatmění Slunce a po dlouhých letech h i úplné zatmění Měsíce.

Ve vybraném seznamu jsou nejzajímavější úkazy, které by (krom dopředu nepředpověditelného vývoje počasí) měly mít vhodné pozorovací podmínky a jsou pozorovatelné z Česka i Slovenska. V r oce 2025 se může objevit i jasnější kometa, informace o kometách lze průběžně sledovat například na stránce Gideona van Buitena. Sluneční aktivita (25. pozorovaný sluneční cyklus) dosahuje maxima, což i nadále znamená zvýšené šance na polární záře viditelné i z našeho území, tak jak k tomu bylo v průběhu roku 2024. Je dobré neustále sledovat sluneční aktivitu, viz dále. Pro vyhlížení i slabých objektů (komet, meteorických rojů, mlhovin a hvězdokup, či zvířetníkového světa) je potřeba vybírat noci, kdy neruší měsíční svit (tedy okolo novu) a cestovat za nimi mimo města, daleko od světelného znečištění. Fáze Měsíce v roce 2025 najdete například na stránce https://www.calendar-12.com/moon_phases/2025. O dalších úkazech **Fyzikální ústav v Opavě** podrobně inform uje na webu <https://progresy.physics.cz>.

Po celý rok: Možné polární záře

V roce 2025 Slunce dosahuje maxima své aktivity a je tedy opět možné, že budeme svědky i více polárních září viditelných nebo alespoň fotograficky zaznamenaných z našeho území. Největší š ance jsou na jaře a na podzim, ale i v ostatních měsících je dobré být na pozoru, sledovat sluneční aktivitu a s ní i aurální monitory, které nám mohou pomoci s odhadem, či se zrovna v nejbližším období nějaká polární záře na obloze neukáže. Jak z těchto monitorů číst? Čtete dále.

V Česku a na Slovensku nečekejte jasné záře jako v severských oblastech, obvykle jsou zaznamenané jen fotograficky a očima je těžké je spatřit (mimo jiné i kvůli přemíře škodlivého světelného znečištění z měst). Zájemcům o pozorování polárních září doporučujeme sledovat tzv. aurální monitory, na počítači <https://www.solarham.com> nebo <https://www.spaceweatherlive.com>, příp. mobilní aplikace Aurora Alerts (<https://aurora-alerts.com/>).

Důležitý je přitom ukazatel „Bz“ (kolmá složka IMF, tj. magnetického pole oblaku ze Slunce) – pokud tato hodnota klesne do záporných čísel, znamená to, že siločáry IMF se lépe napojují na zems ké magnetické pole a částice lépe vstupují do zemské atmosféry. Reálně a velmi často stačí na fotograficky zaznamenanou září hodnoty již od Bz -10 nT, ale to platí, pokud tato hodnota trvá dost atěně dlouho a nekolísá střídavě do kladných hodnot. Dalším důležitým údajem je rychlost slunečního větru. Obecně platí, že čím vyšší rychlost slunečního větru a zápornější hodnota Bz, tím lépe, a při rychlosti nad 800 km/s stačí Bz -6 nT. Aplikace přitom využívají družicemi naměřené hodnoty slunečního větru v reálném čase, které můžete přímo sledovat zde: <https://www.swpc.noaa.gov/pr oducts/real-time-solar-wind>.

Spolu s výše zmíněným je uváděna ještě hustota částic na cm krychlový (více jak 15 částic je už silná hodnota) a tzv. Kp index (je-li hodnota vyšší jak 7, šance viditelnosti slabých září u nás jsou do cela vysoké, při Kp 6 lze záře zkoušet zaznamenat fotograficky; tato hodnota ovšem neukazuje aktuální stav). Významná je také hemisférická síla (energetický příkon geomagnetické aktivity) uvádě ná v některých aurálních monitorech. Pokud hodnota přesahuje 100 GW, je geomagnetická bouře už dost silná a umožňuje viditelnost polární záře z našich končin. Všechny údaje lze sledovat na této stránce: <https://www.spaceweatherlive.com/en.html>. Důležitý je také obrázek aurorálního oválu (<https://www.solarham.net/oval.htm>), tj. pravděpodobnosti, kde jsou silné záře nad hlavou (až čer vená zóna). Pokud tato zóna zasahuje cca nad úroveň Dánska, záře je možné nízko nad obzorem vyhlížet i u nás.

JAK VYSOKÉ HODNOTY? Příklady hodnot naměřených při silných polárních zářích v Česku a na Slovensku 23. dubna a 5. listopadu 2023 mohou lépe odhadnout, kdy se schyluje k podmínkám p ro jasné polární záře i v tuzemsku. Konkrétně byly udávány následující hodnoty: Bz -21 nT, Rychlost větru: 460 km/s, Hustota 15 částic/cm3, Kp 6-7, Hemisférická síla 120 GW. Při takových (a výra znějších) hodnotách můžeme čekat záře i u nás, dokonce jasnější.

POZOR: I když NOAA (Národní úřad pro oceány a atmosféru, USA) modeluje pohyby slunečního větru a hustších oblaků nabitých částic, nelze tyto modely brát za směrodatné. Tedy, je-li předpově zeno, že například oblak doletí k Zemi ve 21 hodin, opravdu nečekejte, že úkaz ve 21 hodin nastane! Modelování pohybu slunečního větru je velice obtížné a vychází vesměs jen z dějů na Slunci a stavu jeho a zemského magnetického pole. Sluneční vítr ale k Zemi putuje až dva dny a za tu dobu se na své pouti může změnit své vlastnosti (rychlost, intenzitu, ale i směr). Polární záře se tedy ne dají předpovídat s jistotou, pouze v hodnotách pravděpodobnosti.

Po celý rok: Krásná setkání s Večernicí i Jitřenkou

Jasná planeta Venuše bude v roce 2025 velmi častým aktérem při nebeských setkáních, tzv. konjunkcích, a to zejména s Měsícem ve fázi zpravidla úzkého srpku, ale i s jasnými planetami. Venuši budeme nejprve pozorovat jako jasnou „Večernici“ za soumraku a pozdější večerů nad západním obzorem, a to od ledna až do konce března. Už 10. ledna 2025 dosáhne největší východní elongace (ocitne se úhlově nejdále od Slunce na večerní obloze) a o měsíc později bude na večerní nebi nejvýše pozorovatelná nad středoevropským obzorem.

Maximální jasnosti na večerní obloze (-4,6 magnitudy) pak dosáhne 16. února 2025 a v té době bude v malých dalekohledech patrná její fáze podobná Měsíci před první čtvrtí. O měsíc a půl později se dostane na své dráze mezi nás a Slunce a zmizí tedy na denní obloze (23. března 2025 projde tzv. dolní konjunkcí se Sluncem). Po tomto momentu se začne na nebi předcházet Slunce na ranní obloze a pozvolna se objevovat za rozbřesku jako „Jitřenka“ před východem Slunce. Na časné ranní dubnové obloze ji najdeme v maximu jasnosti 24. dubna 2025, přičemž tímto započne svou dlouhodobou viditelnost na ranním nebi, nabízející pozorovatelům mnoho krásných nebeských setkání. Nejvýše nad středoevropským obzorem se ocitne 14. srpna 2024 a jako „Jitřenka“ bude k vidění až téměř do konce roku 2025.

V průběhu roku 2025 nás s planetou Venuší zaujmou zejména tyto krásné konjunkce a nebeské konstelace:

3. ledna 2025 večer – na večerní obloze nastane krásná konjunkce Venuše s mladým Měsícem
18. ledna 2025 večer – na večerní obloze nastane těsná konjunkce Venuše se Saturnem (2° a 10'), nedaleko bude planeta Neptun (viz lednové úkazy)
1. února 2025 večer – na večerní obloze nastane krásná konstelace s mladým Měsícem a planetou Saturn (viz únorové úkazy)
1. a 2. března 2025 večer – na večerní obloze nastane krásná konjunkce s mladým Měsícem a planetou Merkur; všechna tělesa budou daleko od měst viditelná ve zvířetnikovém světle (viz březnové úkazy)
25. dubna 2025 ráno – na časné ranní obloze za rozbřesku budeme moci najít krásnou konstelaci Venuše, úzkého Měsíce a Saturnu (viz dubnové úkazy)
23. a 24. května 2025 ráno – na časné ranní obloze za pokročilého rozbřesku nížko nad jihovýchodem bude k vidění pěkná konstelace Venuše, Měsíce a Saturnu
22. června 2025 ráno – na časné ranní obloze nastane krásná konjunkce Venuše s ubývajícím Měsícem
20., 21. a 22. července 2025 ráno – na časné ranní obloze nastane krásná konjunkce Venuše s ubývajícím Měsícem nedaleko hvězdokup Hyády a Plejády v souhvězdí Byka (viz červencové úkazy)
12. srpna 2025 ráno – na časné ranní obloze spatříme těsnou konjunkci planety Venuše s jasnou planetou Jupiter, dělit je bude jen 51,6' (viz srpnové úkazy)
20. srpna 2025 ráno – na časné ranní obloze bude k vidění velmi pěkná konstelace Venuše, Měsíce, Jupiteru a jasných hvězd Castor a Pollux v souhvězdí Blíženců (viz srpnové úkazy)
31. srpna 2025 ráno – na časné ranní obloze spatříme Venuši blízko otevřené hvězdokupy M44-Jesličky v souhvězdí Raka (viz srpnové úkazy)
19. září 2025 ráno – na časné ranní obloze spatříme těsnou konjunkci Venuše s hvězdou Regulus (v souhvězdí Lva), nedaleko bude Měsíc (viz zářijové úkazy)
19. září 2025 odpoledne – na denní obloze za dobrých povětrnostních podmínek bude možné dalekohledem pozorovat zákryt Venuše Měsícem (viz zářijové úkazy)
19. října 2025 ráno – na časné ranní obloze nastane krásné setkání Venuše s velmi úzkým Měsícem (a jeho popelavým svitem)

oznámení projektu Astrofyzikální ProGRESy z Opavy
Celý článek včetně novinek pro jednotlivé měsíce:
<https://progresy.physics.cz/2024/08/12/porozoruhodne-a-vzacne-ukazy-v-roce-2025/>

SEKCE: Ostatní

KLÍČOVÁ SLOVA: fyzikální (1x), ústav (1x), opavě (1x)

[Zpět na seznam](#)

DNES

9. Květen Mistrovství

16:15 | 26.12.24 Originál Stáhnout

Tisk ZDROJ: MAFRA, a.s. - MF DNES, magazín Special AUTOR: NEZNÁMÝ SUPERTÉMA: Fakulty a ústavy TÉMA: Filozoficko-přírodovědecká fakulta
SENTIMENT: Pozitivní | Neutrální | Negativní

Základní skupina a dvě čtvrtfinále se hrály v Ostravě při světovém hokejovém šampionátu.

PRINC LORENZ V OPAVĚ

Brk, jímž se císař František Josef I. při návštěvě Opavy v roce 1851 podepsal do pamětní knihy tamního střeleckého spolku, či monumentální portréty císařů Františka I. a Františka Josefa I. a jejich manželek uvidí lidé v Historické výstavní budově Slezského zemského muzea v Opavě. Jsou součástí výstavy Společnými silami – Habsburkové a zemské hlavní město Opava, jež začala v sobotu (4. května). Vernisáže se osobně zúčastní princ Lorenz Belgický, vnuk posledního rakousko-uherského císaře Karla I. „Je to mimořádná událost. Zahájení výstavy je díky tomu velmi noblesní a slavnostní,“ komentoval přítomnost devětašedesátiletého zástupce rakouských Habsburků, který je od roku 1996 hlavou celého rodu, kurátor výstavy Ondřej Haniček. Akce navázala na slavnostní uložení relikvie blahoslaveného Karla I. Habsburského v konjunkturálně Nanebevzetí Panny Marie v Opavě.

OBJEV STOLETÍ

Třicet zlatých a přes sedmdesát stříbrných mincí leželo v keramické nádobě pod zemí více než pět století. Koncem loňského roku je v opavské Praskové ulici objevili archeologové a po náročném očištění a konzervaci netajili nadšení. Nalezený soubor označují za nejvýznamnější objev mincovního pokladu v kraji za posledních sto let. „Jedinečný je zejména množství zlatých mincí, stavem docela hovaní a vzácností některých exemplářů. Nejstarší pocházejí z doby vlády Jana Lucemburského, v případě těch nejmladších jde o pražské groše krále Vladislava II. Jagellonského,“ uvedla Ilona Mátelko-Peterka, prodávka Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě a kurátorka mincovních sbírek Slezského zemského muzea. Objevený soubor mincí analyzovala i ocenila. „Předběžně lze říci, že tržní hodnota nálezu se pohybuje na úrovni 1,2 milionu korun. Kulturně-historická hodnota představuje asi trojnásobek tržní hodnoty a může se tak pohybovat kolem 3,5 milionu,“ vyčíslila. Na jednom místě archeologové našli 102 mincí: třicet zlatých uherských dukátů, 63 pražských a devět míšeňských grošů. Ležely v torzu keramické nádoby, zčásti pokryté ze minou a korozními produkty, některé spleené do svazků o několika kusech.

ZVÍŘECÍ KREMATORIUM

V Ostravě-Kunčicích začalo fungovat zvířecí krematorium, jako jediné v Moravskoslezském kraji. Otevřelo se včera (22. května) po několikaměsíčním zkušebním provozu v areálu bývalého Dolu Ale xander. Příprava a schvalovací procesy trvaly tři roky. Majitelé museli splnit řadu podmínek včetně emisních. „Tato služba zde chyběla, lidé ji poptávali. Zatím největší zvíře, které jsme zpopelňovali, byl pes bullmastif, vážil 96 kilo. Například v Praze, kde máme také zařízení, si někdo objednal kremaci třídenního křečka,“ popsal jednatel krematoria Jan Šimon. Pec v Ostravě je schopna zpopelnit až 130 kilogramů. Váha určuje cenu i dobu kremace, která obvykle trvá kolem 60 až 90 minut.

OSTRAVA ŽILA HOKEJEM

Přes čtvrt milionu diváků navštívilo zápasy základní skupiny a dvou čtvrtfinále v ostravské části hokejového mistrovství světa. To je dosavadní rekord ze všech šampionátů s Ostravou coby jedním z pořadatelských měst. Poprvé se tak stalo v roce 1959, kdy se však utkání hrála v osmi městech tehdejšího Československa. V novodobé historii byla Ostrava dějištěm populárního klání v letech 2004, 2015 a 2024. Zatímco před dvaceti lety bylo na světový hokej v Ostravě zvědavо zhruba 140 tisíc lidí, přičemž se tam hrály jen zápasy základní skupiny, tak v roce 2015 už to bylo 234 490 diváků. A tento rok jsou čísla ještě vyšší: do Ostrava Arény si našlo cestu celkem 250 125 diváků. „Super! Jsme nadšení! Skvělá čísla návštěvnosti, k tomu další fanoušky ve fanzóně,“ radoval se primátor Ostravy Jan Dohnal. Mistrovství si prý užíval jako hokejový fand a jako primátor. „Bavil jsem se s mnoha fanoušky a Ostravu oceňovali jako moderní a zelené město. Někteří říkali, jak je mile pře kvapilo,“ zmínil.

Na připomínku MF DNES, že v centru Ostravy šampionát kromě skupinek fanoušků hokeje až do velmi úspěšných přenosů na velkoformátovou obrazovku takřka nic nepřipomínalo, primátor řekl, že se šampionát konal hlavně v části Zábřeh okolo haly. „Tam jsme koncentrovali většinu našich aktivit. Ale další věci se děly po celé Ostravě a připravili jsme hlavně turistické destinace. A podle fanoušků se rozhodně bavili,“ reagoval primátor. Podle Petra Koudely, jednatele agentury Moravian-Silesian Tourism, která se stará o cestovní ruch v regionu, znamená mistrovství světa velkou příležitostí zviditelnění kraje v zahraničí.

KARVINŠTÍ SLAVÍ TITUL

Když v 58. minutě brankář karvinských házenkářů Petr Mokroš dal gól přes celé hřiště do prázdné branky, fanoušci skandovali: „Mistři! Mistři!“ „V tu chvíli jsem už věřil, že vyhrájeme,“ přiznal Mokroš. „Byl skoro konec zápasu. Vedli jsme o sedm gólů, a k tomu jsem doufal, že ještě něco chytím.“ Karvinští ve čtvrtém finálovém utkání extraligy vedli 33:26 a s jistotou mířili za 15. titulem v klubové historii. Podporování skvělými fanoušky ho získali. Po výhře 35:27 zvítězili v celé sérii 3:1 na zápasy. A jelikož triumfovali i v Českém poháru, slaví double. „Vycházelo nám, co jsme si řekli. Nechci snižovat náš výkon tím, že Plzeň byla oslabená, ale potvrdila, že má zkušený a silný mančaft, když v první půli stáhla naše pětibrankové vedení. Přesto jsme utkání kontrolovali a zvládli,“ oddechl si Patrik Fulnek, karvinská spojka. Plzni citelně chyběl pivot Jakub Šindelář a také spojka Jan Stehlik. Jenže loni, kdy triumfovali Plzeňští, Karvinským v rozhodujících zápasech scházel zraněný Dominik Solák. Letos se rval i se zlomeným nosem. „Finálové zápasy byly hezké, bylo se na co dívat. Potvrdili jsme, že naše výkony měly stoupající tendenci, což podpořil výborným výkonem Petr Mokroš,“ řekl karvinský trenér Michal Brůna.

Ďakujeme, že čítaš Fontech. V prípade, že máš postreh alebo si našiel v článku chybu, napíš nám na redakcia@fontech.sk.

KLÍČOVÁ SLOVA: fyzikální (1x), ústav (1x), opavě (1x)

SENTIMENT: Pozitivní | Neutrální | Negativní

Konjunkce Venuše s Jupiterem na jaře 2023 nad ostrovem Thoddoo.

Září

Zdaleka největší astronomickou událostí roku 2025 je úplné zatmění Měsíce, ke kterému dojde večer 7. září. Bude to první od roku 2019, další očekáváme až koncem roku 2028. Ačkoli zatmění bude úplné, Měsíc stále uvidíme, a to zbarvený do oranžova až červená. Toto zbarvení je způsobené lámáním světla v zemské atmosféře - nejméně se láme červené, ostatní barvy spektra se rozptýlí.

Foto: Petr Horálek/FÚ v Opavě

Sekvence průběhu úplného zatmění Měsíce.

Říjen

V úterý 21. října ráno budou ideální podmínky pro vyhlížení prachu z Halleyovy komety, přesněji meteorického roje Orionid, kterého je prach zdrojem. Proudem těchto částic, které za sebou slavná kometa zanechává, Země prochází sice hned dvakrát do roka, i přesto jde ale o mimořádnou podívanou. A to zejména při Měsíci v novu - příští říjen tak bude nejlepší čas hledat na obloze „hvězdný prach“.

Foto: Petr Horálek/Fyzikální ústav v Opavě

Maximum meteorického roje Orionidy v roce 2020 nad východoslovenskými sopkami.

Listopad

Téměř každý rok nastává takzvaný „velký úplněk“, rok 2025 nebude výjimkou. Moment největšího přiblížení připadá na 5. listopadu. Podle FÚ v Opavě bude měsíční svit tuto noc tak jasný, že si u něj přečtete i noviny.

Foto: Petr Horálek/Fyzikální ústav v Opavě

Východ úhlově velkého Měsíce v úplňku za Ľubovnianským hradem.

Prosinec

Dalším a zároveň posledním pravidelným meteorickým rojem bude v roce 2025 roj Geminid. Svého maxima dosáhne v noci ze 13. na 14. prosince mezi půlnocí a 4. hodinou ranní. Připravte se na celé hejno padajících hvězd, frekvence totiž může být až 80 meteorů za hodinu.

Foto: Petr Horálek/FÚ v Opavě

Maximum meteorického roje Geminid nad Spišským hradem.

SEKCE: Zpravodajství

KLÍČOVÁ SLOVA: slezské (1x), univerzity (1x), opavě (1x)

DUPLICITY (>70% SHODA): Vzácné vesmírné úkazy, které můžete pozorovat v roce 2025 ([SeznamZpravy.cz](#) - Články, Fyzikální ústav v Opavě);

[Zpět na seznam](#)

14. Vánoční mumraj utichl. Nuda v Brně ale nenastane

16:08 | 27.12.24

Original Stáhnout

Internet

•

ZDROJ: Kurzy.cz - Zprávy

•

AUTOR: brno.cz (Brno)

•

SUPERTÉMA: Fakulty a ústavy

•

TÉMA: Institut tvůrčí fotografie

SENTIMENT: Pozitivní | Neutrální | Negativní

I když většina stánků z centra města zmizela, dát si něco dobrého a projít se svátečně vyzdobeným evropským hlavním městem Vánoc je stále možné. Ale i pokud už máte mentální kapacitu na Vánoce vyčerpanou a chcete se čemukoli dalšímu se stromečky, rolničkami a koledami vyhnout, nabízí období „mezi svátky“ řadu možností.

Kam vyrazit mezi svátky? Třeba na brusle! Foto: Starez-Sport

Vánoční tipy

Co zbylo z anděla, ptá se básník Jan Skácel v jedné ze svých sbírek, a my se ptáme: **Co zbylo z Brněnských Vánoc?** Do konce roku si užijete slámovou horu na Moravském náměstí a dětskou v esničku i část stánků na Zelném trhu. Na náměstí Svobody a na Dominikánském náměstí zůstalo jen po jednom baru, jinak zde trhy skončily. Procházku nazdobeným centrem si můžete prodloužit až na Bašty, kde je do konce ledna instalovaná světelná stezka. Otevřeny jsou tu i dva stánky.

Do Tří králů ještě stihnete obejít různé **umělecké instalace**, které se letos objevily (nejen) v centru Brna. Na rohu Radniční a Panské obsadila prázdný výklenek socha Žena a dítě od Martina Skaličského, v pavilonu pod Petrovem v Denisových sadech svítí dvě hodiny denně (17–19) nápis Love od Davida Možného a uličku vedoucí ke kapucinské hrobce ozvláštnila zelená světelná instalace n a motivy hesla Co jste vy, budeme i my od Hynka Skotáka. Další díla najdete například i ve vodojezech. Více na <https://brnenskevanoce.cz/vanocni-brno-2024/>.

Shlédnout na centrum z **vyhlídkového kola na Moravském náměstí** lze v těchto dnech od 10 do 20 hodin, ale pozor, na Silvestra i 1. ledna bude zavřeno. Po Novém roce už v provozu podle aktuálních informací nebude.

Letošní 100. výročí vánočního stromu republiky oslavte **procházkou v Žabovřeskách**, kde se během 10 zastavení dozvíte víc o Liduše, Rudolfu Těsnohlídovi a celém příběhu, který vznik této tradice provází.

Nevánoční tipy

Aktuální slunečné počasí přímo nutí člověka jít ven. Co třeba si zabruslit? K dispozici je několik **kluzišť**, jejich přehled najdete například zde.

Relaxujte a ušetřete! Až do konce roku ve **wellness za Lužánkami** můžete strávit neomezený čas za cenu dvouhodinového vstupu. Platí ve všední dny.

„Domů“ se vrací **fotografka Dita Pepe v nové výstavě** v Galerii Valchařská. V tomto případě „doma“ funguje doslova i přeneseně. Výstava Nejen fotografie je výběrem dosud nepublikovaných snímků, které spojuje téma rodiny. Jejich aktéry jsou především fotografčiny dnes už dospělé dcery Ida a Ela, dále také manžel, maminka či kamarádi. Druhý význam domáckosti se pojí se samotným místem. Výstava **Dity Pepe** fungování Galerie Valchařská zahájila a nyní s ní slaví i 10. narozeniny. Snímky si na Valchařské 36 prohlédnete do 30. ledna 2025.

Máš celý zbytek života před sebou, říká jeden z nejpoužívanějších nápisů street artového umělce Tima, a my doplňujeme: Taky máš před sebou ještě skoro celou jeho **výstavu v Domě umění!** M ultimediální instalaci pracující se šablonami pro sprejování textů i právě vznikajícími kresbami, objekty a malbami je možné navštívit do 2. března 2025. Vánoční otevřací doba je k dispozici na: <http://s://www.dum-umeni.cz/vanocni-oteviraci-doba/t9748>.

SEKCE: Ekonomika a Finance

KLÍČOVÁ SLOVA: pepe (2x), dita (1x), dity (1x)

DUPLICITY (>70% SHODA): Vánoční mumraj utichl. Nuda v Brně ale nenastane ([Centrumnews.cz](#) - Články, Institut tvůrčí fotografie);

[Zpět na seznam](#)

15. Když kurátorovi imponují známá jména, talentované mládí a kumšt jako takový

19:18 | 27.12.24

Original Stáhnout

Internet

•

ZDROJ: Elitanaroda.cz - Články

•

AUTOR: NEZNÁMÝ

•

SUPERTÉMA: Fakulty a ústavy

•

TÉMA: Institut tvůrčí fotografie

SENTIMENT: Pozitivní | Neutrální | Negativní

Během posledních pěti let vymyslel a zorganizoval v Domě kultury v Kroměříži přibližně šedesát výtvarných výstav. Tuto kurátorskou práci vykonával Robert Rohál už když byl deset let zaměstnancem „kulturáku“, ale pokračuje v ní i teď, když už je na „volné noze“.

Jak byste zhodnotil letošní rok, co se týče výstav v Domě kultury v Kroměříži?

Pokud správně počítám, tak jich do konce roku 2024 proběhlo celkem 14, což znamená, že tři výstavy jsou tradiční a jsou dílem kroměřížských fotografů (Fotobraní) a kroměřížských výtvarníků (Kroměřížský salón, Pod modrým nebem), zatímco zbývajících 11 výstav jsem vymyslel, zorganizoval a „pověsil“ já. Patří k nim i dvě výstavy, které tvoří cyklus Junior Art, v němž dáváme šanci mladým výtvarníkům. Tahle výstava je 2x do roka, a to v březnu a v září.

Které výstavy patřily letos k těm nejúspěšnějším?

Samozřejmě jsou to již zmíněné kolektivní výstavy Fotobraní, Kroměřížský salón a Pod modrým nebem. Díky tomu, že jde o výstavu mnoha vystavujících, tak je vždy plný barák. Protože když vystavuje dvacet lidí a každý z nich si přivede rodinu a přátele, a když to vynásobíte dvacetkrát, tak foyer Domu kultury praská ve švech. Ale úspěch měly samozřejmě i výstavy slavných fotografů jako jsou **Jindřich Streit** nebo Otto Diabola. Ale určitě musím zmínit ještě pražskou fotografku Jarmilu Vlčkovou z Prahy, přerovského fotografa Pavla Ondrúje nebo olomouckou malířkou Alenu Cikovou, která se předvedla i jako módní návrhářka. Na její vernisáž přišlo 150 lidí jistě i díky tomu, že proběhla módní přehlídka a zazpívala Marcela Březinová.

Ale to ještě není všechno. Poslední letošní výstava byla zahájena na začátku prosince 2024...

Vystavují tu tři ve světě známí tvůrci – malířka a designérka Rosana de Montfort, které je známá i ve Velké Británii i Americe, umělecký kovář a sochař Radomír Bárta a Vincent Chignier, francouzský malíř, grafik a ilustrátor. Je na co se těšit, expozice je ohromná, fantastická. Jejich společná výstava potrvá do 9. února 2025.

Kdo z malířů a fotografů vystaví svá díla v Kroměříži v roce 2025 a kolik výstav je v plánu?

Vypadá to na 12 nebo 13 výstavních akcí. Co se týče jmen, tak to bude například malířka Dita Sedláčková, malíř, keramik a sochař Antonín Gavlas, i v zahraničí ceněná malířka Silvie Kořistková, Jan a Olga Kurzovi, kteří vystaví fotografie a paličkovanou krajinu, anebo malířka a návrhářka módy a šperků Alice Stonová. Jako kurátorovi mi imponují známá jména i talentované mládež.

Během dvaceti let jste vystavoval v Česku i na Slovensku, máte za sebou přibližně 60 výstav. Další výstava je v plánu?

Když to spočítám, tak jsem měl loni a letos celkem sedm výstav (Kroměříž, Přerov, zámek Třešť, Bílovec, Holešov, Kojetín, Zlín), což je docela dost. Proto jsem si řekl, že letos bude „klid zbraní“ a spíš chci nachystat něco nového, ale až na rok 2026. Nebudou to ale černobílé tváře a portréty, ale naopak městská či přírodní zákoutí v barvě. Právě i můj nový nástěnný kalendář pro rok 2025 signalizuje moje aktuální zaměření – a to jsou scénérie z Holešova a Kroměříže.

Jako úspěšný autor máte na svém kontě víc než padesát knih. Chystáte něco nového?

Ani ne. Mám sice něco rozdělaného v počítači, ale uvidíme. Za těch dvacet let (1998 – 2018) mi těch knížek vyšlo 55, což je dobré číslo. Ale i když jsem teď v důchodě, tak mám pořád co dělat. Jsou to nejen výstavy, které připravuji v kroměřížském kulturáku, ale také píšu rozhovory a recenze do médií, samozřejmě fotím a jezdím na divadelní premiéry do Olomouce, Zlína i Prahy. Občas jedu na koncert, což mě pořád baví. Teď naposledy jsem byl na skupině Precedens v Přerově, a to byl to velký zážitek. No a taky máme vnučku Jasminku a vnuka Jáchyma, což je velká radost.

Co vás v poslední době nejvíce rozesmálo a poučilo?

Denně je to vždycky něco, třeba dobrý politický vtíp, ale čemu jsem v posledních dnech opravdu hodně nachechtal, tak za to může knížka Dagmar Peckové. Je v ní celkem 101 mikro příběhů z jejího profesního i soukromého života a díky tomu, že umí psát a je vtipná, jsem se neskutečně bavil. Kniha se jmenuje „Ty vole se neřiká“ a berte to jako knižní tip.

Ale výborná je i kniha „Příbytky hudby“ autorského tandemu Bodo Plachta a Achim Bednorz. Je o místech, kde žili a tvořili slavní hudební skladatelé pěti století. Výborný text, skvělé fotografie, parádní grafika...

Sylva Slabá Konvičná

Foto: archiv Roberta Rohála

-
-

SEKCE: Ostatní

KLÍČOVÁ SLOVA: jindřich (1x), Streit (1x)

DUPLICITY (>70% SHODA): Když kurátorovi imponují známá jména, talentované mládež a kumšt jako takový ([Topmoments.cz - Články](#), [Institut tvůrčí fotografie](#)); Když kurátorovi imponují známá jména, talentované mládež a kumšt jako takový ([Topgentleman.cz - Články](#), [Institut tvůrčí fotografie](#));

[Zpět na seznam](#)

BRUNTÁLSKÝ
KRNOVSKÝ
deník.cz

16. Podívejte na tu nádheru: Čechy letos nadchla polární záře, superúplněk i kometa

05:25 | 28.12.24 [Originál](#) [Stáhnout](#)

[Internet](#) • [ZDROJ:](#) Deník.cz - Bruntálský a krnovský deník • [AUTOR:](#) Alena Jeřábková • [SUPERTÉMA:](#) Fakulty a ústavy • [TÉMA:](#) Fyzikální ústav v Opavě
[SENTIMENT:](#) Pozitivní | Neutrální | Negativní

Víc než bohatý byl rok 2024 na zajímavé úkazy na obloze. Lidé mohli pozorovat dechberoucí úplňky, noční svítící oblaka, meteorické roje a dokonce kometu.

V ČLÁNKU SE DOČTETE

- Lovcův Měsíc ozářil noční oblohu
- Impozantní blesková show
- Perseidy nemohly chybět
- Krvavý měsíc prozářil noc
- Červnovou oblohu rozzářila svítící oblaka
- Polární záře nad Mikulovem
- Letadlo na pozadí Měsíce
- Nebeský skvost na Znojemsku
- NASA ocenila snímek komety nad Kunětickou horou
- Vydářený časosběr
- Polární záře se v Krkonoších zbarvila do červena

Hlavy vzhůru, nebesa kouzlí. Češi se v uplynulém roce dočkali celé řady příležitostí nevšední vesmírné podívaně. Co bylo také možno spatřit?

Lovcův Měsíc ozářil noční oblohu

Ve čtvrtek 17. října bylo možné na noční obloze sledovat zajímavou podívanou v podobě superúplňku. Takzvaný Lovcův Měsíc dosáhl své největší zdánlivé velikosti, protože se přiblížil k Zemi na do sud nejkratší vzdálenost. Snímek pořídil Jaromír Košek v obci Hlavice na Liberecku.

close info Zdroj: se svolením Jaromíra Koška *zoom_in* Lovcův Měsíc.

Impozantní blesková show

Česko budějovickému fotografovi Lukášovi Gallowi se podařilo nevidaný kousek. Původně plánoval fotit Perseidy a polární záři u Sedlce, kvůli nepříznivému počasí ale změnil plány. Nakonec se mu přesto podařilo zachytit nejen polární záři, ale i impozantní bleskovou show.

close info Zdroj: se svolením Lukáše Galla *zoom_in* Blesková show.

Perseidy nemohly chybět

Nejslavnější meteorický roj Perseidy mohli v srpnu pozorovat lidé v Česku. Během hodiny byly na noční obloze vidět desítky padajících hvězd. A padající hvězdy na fialovém pozadí polární záře zachytila i Adéla Gultová z Velkého Poříčí. Snímek nočního divadla nad Hronovem pořídila u rozhledny Signál.

close info Zdroj: se svolením Adély Gultové *zoom_in* Nejslavnější meteorický roj Perseidy.

Krvavý měsíc prozářil noc

Magickou podívanou mohli sledovat lidé na večerní obloze v půlce listopadu. Měsíc měl za sebou další úplněk. Zachytil ho také vyškovský fotograf Mirek Procházka, který snímky pořídil ve Viceměřích na Prostějovsku.

close info Zdroj: svolením Mirka Procházky *zoom_in* Krvavý měsíc.

Červnovou oblohu rozzářila svítící oblaka

Červnová obloha v Česku nabídla řadu zajímavých nebeských úkazů k pozorování. Mezi nimi i noční svítící oblaka. Po západu Slunce, v kontrastu s tmavým pozadím noční oblohy, měly podobu vějířovitých mraků se stříbřitým zabarvením. Původ mraků je ale stále nejistý. Vědci dokonce připouští, že až do výbuchu sopky Krakatoa v roce 1883 je nebylo možné spatřit.

close info Zdroj: se svolením Hvězdárny a planetária Brno zoom_in Když se oblaka rozzáří.

Polární záře nad Mikulovem

Nezapomenutelnou podívanou a jedinečnou příležitost slibovala polární záře, která se v květnu objevila nad Českem. Mnoho lidí si tento u nás neobvyklý úkaz pokusilo zvěčnit. Mezi nimi byl i fotograf ať Vlastimil Vojáček z Břeclavi, jehož snímek na kterém zachytil oblouk polární záře nad Mikulovem a Svatým kopečkem, získal titul Česká astrofotografie za měsíc červen.

close info Zdroj: se svolením Vlastimila Vojáčka zoom_in Polární záře je v Česku mimořádnou podívanou.

Letadlo na pozadí Měsíce

„Ulovit“ letadlo na pozadí dorůstajícího Měsíce se v srpnu na obloze nad Meziměstím podařilo Ladislavu Patrnému. Dodatečně zjistil, že šlo o airbus letící z Londýna do Dubaje. V době focení byl na d Opočnem ve výšce 11 887 metrů a letěl rychlostí 978 kilometrů v hodině.

close info Zdroj: se svolením Ladislava Patrného zoom_in Kam až objektiv dosáhne.

Nebeský skvost na Znojmsku

Pozorovatel oblohy ze Znojemska Martin Veselý zachytil kometu, o které mluvila celá republika. Její celý název je kometa C/2023 A3 Tsuchinshan-ATLAS a šlo o jedno z nejzajímavějších pozorová ní roku 2024. Znovu se v blízkosti naší planety objeví až za osmdesát tisíc let.

close info Zdroj: se svolením Martina Veselého zoom_in Kometa, o které mluvila celá republika.

NASA ocenila snímek komety nad Kunětickou horou

Renomovanému astrologovi a fotografovi vesmírných jevů Petru Horálkovi z Fyzikálního ústavu Slezské univerzity v Opavě se podařil parádní kousek. Nad Kunětickou horou zachytil legendární kometu 13P/Olbers. Vlasatice se k Zemi přiblíží až za sedmdesát let. Horálkův snímek publikovala americká vesmírná agentura NASA jako astronomický snímek 1. srpna 2024.

close info Zdroj: se svolením Petra Horálka zoom_in Snímek, který se jen tak nepodaří.

Vydařený časosběr

Působivý snímek hvězdných drah pořídil Čestmír Černý z Krnic, který vytvořil zajímavou fotografii ze stovek snímků vyfocených ve více než tříhodinovém časosběru. Použil k tomu techniku zvanou startrails. „Začal jsem fotit ve 21:19 a skončil jsem v 00:27. Ten jasný bod uprostřed je Polárka, která leží téměř na přímé linii s osou otáčení Země, tedy na severním nebeském pólu,“ doplnil fotogra f.

close info Zdroj: se svolením Čestmíra Černého zoom_in Důkaz, že se svět točí.

Polární záře se v Krkonoších zbarvila do červena

Silná sluneční erupce umožnila Čechům, aby začátkem října znovu spatřili polární září. Slabě viditelný jev bylo možné pozorovat prostřednictvím kamer, díky čemuž vznikly nádherné snímky. Jev by l nejlépe viditelný v Krkonoších.

close info Zdroj: se svolením Hany Lalíkové zoom_in Když dojde ke sluneční erupci.

Modrý superúplněk nabídl magickou podívanou

O byvatelé Litoměřicka se 20. srpna večer dočkali nebeského divadla – modrého superúplňku. Úkaz, při němž se Měsíc jeví o něco větší a jasnější než obvykle, vytvořil dechberoucí podívanou.

close info Zdroj: Deník/Karel Pech zoom_in Měsíc umí darovat nevšední vizuální zážitek.

SEKCE: Deníky

KLÍČOVÁ SLOVA: fyzikálního (1x), ústavu (1x), opavě (1x)

DUPLICITY (>70% SHODA): Podívejte na tu nádhru: Čechy letos nadchla polární záře, superúplněk i kometa (Deník.cz - Bruntálský a krnovský deník, Slezská univerzita v Opavě);

Zpět na seznam

TNbiz.cz

17. Čeká nás silvestrovská podívaná. Těšit se můžeme i na hvězdný šestiúhelník

06:33 | 28.12.24

Originál Stáhnout

Internet

• ZDROJ: Tnbiz.cz - Články • AUTOR: NEZNÁMÝ • SUPERTÉMA: Fakulty a ústavy • TÉMA: Fyzikální ústav v Opavě

SENTIMENT: Pozitivní | Neutrální | Negativní

Silvestrovskou noční oblohu rozzáří vedle ostatních hvězd i takzvaný zimní šestiúhelník. Většinu pozornosti na sebe v noci obvykle strhne Měsíc, ten ale vidět nebude. Nadšenci do pozorování n oční oblohy se mají na co těšit i v příštím roce.

Těsně před silvestrem, konkrétně 30. prosince 2024 ve 23:27, se Měsíc octne ve fázi novu. To znamená, že v noci na 1. ledna lépe vyniknou hvězdy na noční obloze. "Bezměsíčné zimní noci totiž n ahrávají k vyhlazení nejjasnějších hvězd noční oblohy poblíž slabé Mléčné dráhy v okolí majestátního souhvězdí Orionu," uvedl astronom Petr Horálek z Fyzikálního ústavu v Opavě.

Vidět bude i zimní šestiúhelník, který tvoří hvězdy Rigel, Aldebaran, Capella, Pollux, Prokyon a Sirius. "Nejlépe je útvár viditelný okolo půlnoci, dokonce i z měst. Mimo města jej 'protíná' zmíněná Ml éčná dráha," doplnil Horálek.

Silvestrovskou výzdobu v podobě jasně zářících hvězd si nejlépe vychutnáte v přírodě dál od větších měst, kde je menší světelný smog způsobený nočním osvětlením měst.

Na další nebeské podívanou se můžeme těšit v příštím roce. Čekají nás meteorické roje, částečné zatmění Sluce a po dlouhých letech i úplné zatmění Měsíce. Dokonce bychom z našeho území měli mít možnost pozorovat opět i polární září.

Nebe rozjasnila v říjnu silná polární záře. Podívejte se na reportáž TV Nova:

SEKCE: Zpravodajství

KLÍČOVÁ SLOVA: fyzikálního (1x), ústavu (1x), opavě (1x)

DUPLICITY (>70% SHODA): Čeká nás silvestrovská podívaná. Těšit se můžeme i na hvězdný šestiúhelník (TN.nova.cz - Články, Fyzikální ústav v Opavě);

Zpět na seznam

Náš REGION

18. Příští rok nás čeká mimořádný úkaz: Úplné zatmění Měsíce

16:06 | 28.12.24

Originál Stáhnout

Internet

• ZDROJ: Nasregion.cz - Články • AUTOR: Simona Knotková • SUPERTÉMA: Fakulty a ústavy • TÉMA: Fyzikální ústav v Opavě

SENTIMENT: Pozitivní | Neutrální | Negativní

Příští rok bude možné z České republiky pozorovat úplné zatmění Měsíce, bude první od ledna 2019. Tento vzácný vesmírný úkaz nastane 7. září večer, další se očekává až na konci roku 2028. Ro k 2025 nabídne i další zajímavé jevy na obloze – meteorické roje, četné planetární konstelace, zákryty planet Měsícem, polární záře i částečné zatmění Slunce. Informoval o tom Petr Horálek z Fyzi kálního ústavu v Opavě. Podrobné informace o vesmírných úkazech v nadcházejícím roce najdou zájemci na webu ústavu.

„V neděli 7. září 2025 spatříme na území Česka úplné zatmění Měsíce. Jde o vůbec první úplné zatmění viditelné z České republiky od ledna roku 2019 (po dlouhých šesti letech a osmi měsících) a poslední až do prosince roku 2028, kdy se na Českou republiku konečně usměje štěstí. Od té doby pak budou pozorovatelná hned tři úplná zatmění Měsíce po sobě – jedno v roce 2028 a dvě v roce 2029 a následujícím,“ uvedli astrofyzikové.

Téměř pravidelně každý kalendářní rok začíná z astronomického hlediska jedním z nejbohatších meteorických rojů – Kvadrantidami. Jsou aktivní přibližně od 1. do 10. ledna, v příštím roce bude roj vrcholit v noci z 3. na 4. ledna. Čtvrtý lednový den nastane na večerní obloze i další pozoruhodný a poměrně vzácný úkaz – Měsíc zakryje planetu Saturn.

Po roce a půl se nad Českem přísti rok odehraje zatmění Slunce, a to v sobotu 29. března. Bude jen částečné, ale budou jej podle odborníků provázet velmi příznivé pozorovací podmínky.

Na noční obloze mohou lidé zahlédnout pozoruhodné jevy ještě do konce letošního roku. V pondělí 30. prosince ve 23:27 se Měsíc octne ve fázi novu. V novoluní je jeho osvětlená polokoule kompletně otočená od Země, odkud je proto Měsíc neviditelný. Bezměsíčné zimní noci nahrávají k vyhlazení nejjasnějších hvězd noční oblohy poblíž slabé Mléčné dráhy v okolí majestátního souhvězdí Orión. V jeho rameni leží načervenalé hvězda Betelgeuze, hvězdný červený obr na sklonku svého života, uvedl Horálek.

Betelgeuzi v nebeském prostoru obklopují hvězdy Rigel, Aldebaran, Capella, Pollux, Procyon a Síríus – nejjasnější hvězda noční oblohy v souhvězdí Velkého psa. Tyto výrazné jasné hvězdy utvářejí na nebi velký obrazec, odborně asterismus, nazývaný Zimní šestiúhelník. Nejlépe je útvar viditelný okolo půlnoci, a to i z měst.

Zdroj: ČTK

SEKCE: Kraje, Města a obce

KLÍČOVÁ SLOVA: fyzikálního (1x), ústavu (1x), opavě (1x)

[Zpět na seznam](#)

19. Fotograf, nebo pedagog?

FotoVideo

02:10 |

29.12.24

Originál Stáhnout

Internet

• ZDROJ: Ifotovideo.cz - Co se děje • AUTOR: Redakce • SUPERTÉMA: Fakulty a ústavy • TÉMA: Institut tvůrčí fotografie

SENTIMENT: Pozitivní | Neutrální | Negativní

Miroslav Němeček zakončil v roce 2003 své magisterské studium na **Institutu tvůrčí fotografie** SU v Opavě prací o životě a díle prof. Jána Šmoka, československé pedagogické legendy a zakladatele katedry fotografie na pražské FAMU.

V té době již ale také v centru Prahy ve Spálené ulici provozuje svou soukromou fotografickou školu (dnes Škola kreativní fotografie ve Francouzské ul. v Praze 2), jejíž fotografické kurzy a workshopy patří u nás dodnes mezi nejvyhledávanější, s více než 4000 absolventy. Mirkovo nedávné životní jubileum bylo pro mě skvělou příležitostí položit mu několik otázek.

Svou gratulaci ke kulatému jubileu hned doplním otázkou, která se nabízí: Ohlížíš se teď více nazpět a bilancuješ, nebo spíš slaviš práci?

To druhé je bližší pravdě, i když na jakési ohlédnutí za téměř čtvrtstoletím Školy kreativní fotografie (ŠKF), se kterou je spojena má profesní dráha, byl nyní také čas. Mimo jiné i proto, že jedna z absolventek naší školy, Renáta Süssová, letos zakončila svá bakalářská studia na mé almě mater, **Institutu tvůrčí fotografie** Slezské univerzity v Opavě (ITF), diplomovou prací o naší škole.

V její diplomce je krásně vylíčena v podstatě celá geneze ŠKF, doložená řadou archivních dokumentů a fotografických ilustrací, a pro každého zájemce je už nyní ke stažení v elektronické podobě na stránkách opavského ITF. Do svého bilancování musím ovšem zařadit i přípravu a realizaci samostatných výstav, z nichž jedna pod názvem Čas, co nikdy nebyl už proběhla na podzim v rámci 19. ročníku Blatenského fotofestivalu a alespoň jednu další, vysloveně retrospektivní, plánuji v tomto roce uspořádat ještě v Praze.

Nicméně, práce se školou i nyní převládá. Kromě kurzů a workshopů, které stále aktualizují a v mnohých i učím, pořádáme jako škola v Domě zemědělské osvěty na Vinohradech pod záštitou a s podporou MČ Praha 2 populární Setkání s osobnostmi české fotografie.

Tyto autorské projekce a přednášky jsou hojně navštěvované a není se ani co divit, když se na nich prezentují takové osobnosti naší fotografie, jakými jsou například držitelé ocenění ze soutěže World Press Photo Michael Hanke či Roman Vondrouš, kurátor UPM v Praze Jan Mlčoch, ředitelka Blatenského fotofestivalu Kamila Berndorffová či moje kolegyně ze školy, skvělá street fotografka s řadou mezinárodních úspěchů Jana Kupčáková. V nadcházejícím období budeme mít příležitost a čest v rámci tohoto cyklu představit i další mimořádné osobnosti, v čele s prof. Vladimírem Birgusem, vedoucím ITF SU v Opavě.

A co vlastní fotografická tvorba? Máš na ni jako provozovatel školy a pedagog ještě vůbec čas?

Určitě mnohem méně, než bych chtěl. Nejsem ovšem ten typ fotografa, který potřebuje mít fotoaparát stále v ruce. Pro mě je to vždy spíš svátek, když si najdu během roku nějaký odpovídající čas, kdy se mohu soustředěně věnovat vlastním projektům.

Některé práce znám, například mozaiku Schody do nebe, oceněnou v soutěži Czech Press Photo 2002. Tvoje tvorba se mi ale zdá být vcelku specifická i poněkud odlišná od převládajícího tradičního pojetí dokumentární či výtvarné fotografie. K jakému žánru nebo stylu by ses tedy sám přiřadil?

Pokud jde o stylistické vymezení, hlásil bych se přednostně ke konceptuální fotografii, primárně vycházející z určité vůdčí ideje či nápadu autora. Pokud jde o zařazení do některého z tradičních fotografických žánrů, byl by to zřejmě aranžovaný portrét. Ovšem mezi mými...

Celý článek najdete v lednovém FotoVideo

Doporučujeme také **výhodné předplatné s dárkem!**

SEKCE: Oborové tituly

KLÍČOVÁ SLOVA: institutu (2x), tvůrčí (2x), fotografie (2x)

DUPLICITY (>70% SHODA): Fotograf, nebo pedagog? (Ifotovideo.cz - Co se děje, Slezská univerzita v Opavě);

[Zpět na seznam](#)

20. Po šesti letech bude příští rok možné pozorovat úplné zatmění Měsíce

Hradecká DRBNA

07:19 |

29.12.24

Originál Stáhnout

Internet

• ZDROJ: Hradeckadrzna.cz - Články • AUTOR: Elmira Talířová • SUPERTÉMA: Fakulty a ústavy • TÉMA: Fyzikální ústav v Opavě

SENTIMENT: Pozitivní | Neutrální | Negativní

V roce 2025 bude v Česku po dlouhé době možné pozorovat úplné zatmění Měsíce. Podle Petra Horálka z **Fyzikálního ústavu v Opavě** nastane na začátku září. Kromě toho budou vidět také meteorické roje, četné planetární konstelace, dva vzácné zakrytí planet Měsícem a i možné polární záře viditelné z našeho území.

Úplné zatmění měsíce bude možné vidět 7. září. Jde o vůbec první úplné zatmění viditelné z České republiky od ledna roku 2019 a poslední až do prosince roku 2028.

„Toto poměrně dlouhé úplné zatmění uvidíme v neděli ve večerních hodinách hned po západu Slunce. Podmínky k jeho pozorování se budou velmi lišit podle polohy pozorovatele na území Česka a Slovenska. Lépe bude pozorovatelné na Slovensku (čím více na východ, tím lépe), neboť během východu Měsíce už bude probíhat pokročilá fáze zatmění,“ uvedl Petr Horálek z **Fyzikálního ústavu v Opavě** na webu Astrofyzikální progresy z Opavy.

V roce 2029 se pak můžeme těšit na dvě úplná zatmění Měsíce.

Téměř po celý rok bude opět možné sledovat také polární záři, a to hned několikrát. „Největší šance jsou na jaře a na podzim, ale i v ostatních měsících je dobré být na pozoru, sledovat sluneční aktivitu a s ní i aurorální monitory, které nám mohou pomoci s odhadem, či se zrovna v nejbližším období nějaká polární záře na obloze neukáže,“ uvedli astrofyzikové.

Téměř pravidelně každý kalendářní rok začíná z astronomického hlediska jedním z nejbohatších meteorických rojů Kvadrantidami. Roj je aktivní v období přibližně od 1. do 10. ledna.

Hned na začátku roku, v sobotu 4. ledna, bude také možné sledovat poměrně vzácný úkaz, kdy Měsíc zakryje planetu Saturn. „Podívaná je to přitom především pro majitele dalekohledů, neboť při pohledu přes dalekohled nebude náš kosmický soused zakrývat jen samotnou planetu, ale i její prstence, které pouhým okem nevidíme,“ vysvětlili astrofyzikové.

V sobotu 29. března by měly být podle odborníků velmi dobré pozorovací podmínky při částečném zatmění Slunce. Celý úkaz potrvá přibližně hodinu a půl.

Nejoblíbenější a nejčastěji sledovaný meteorický roj Perseid nebude mít podle odborníků v roce 2025 úplně příznivé podmínky k pozorování, i tak je ale bude možné při troše štěstí zachytit. Maximu m roje vychází v roce 2025 na noc z 12. na 13. srpna. Perseidy se ale vyplatí pozorovat zejména v týdnech před maximem, tedy přibližně od 1. srpna 2025, a to vždy v časných ranních hodinách. Ne jvíce meteorů je vždy vidět ráno mezi půlnocí a 5. hodinou ranní.

Posledním pravidelným meteorickým rojem bude v roce 2025 Geminid. Nejvíce jich bude možné spatřit v noci ze 13. na 14. prosince.

Na noční obloze mohou lidé zahlédnout pozoruhodné jevy ještě do konce letošního roku. V pondělí 30. prosince ve 23:27 se Měsíc octne ve fázi novu. V novoluní je jeho osvětlená polokoule kompletně otočená od Země, odkud je proto Měsíc neviditelný. Bezměsíčné zimní noci nahrávají k vyhlížení nejjasnějších hvězd noční oblohy poblíž slabé Mléčné dráhy v okolí majestátního souhvězdí Orión. V jeho rameni leží načervenalé hvězda Betelgeuze, hvězdný červený obr na sklonku svého života, uvedl Horálek.

SEKCE: Zpravodajství

KLÍČOVÁ SLOVA: fyzikálního (2x), ústavu (2x), opavě (2x)

DUPLICITY (>70% SHODA): Po šesti letech bude příští rok možné pozorovat úplné zatmění Měsíce ([Prazska.drbn.cz - Články, Fyzikální ústav v Opavě](#)); Po šesti letech bude příští rok možné pozorovat úplné zatmění Měsíce ([Plzenskadrbna.cz - Články, Fyzikální ústav v Opavě](#)); Po šesti letech bude příští rok možné pozorovat úplné zatmění Měsíce ([Liberecká drbna - Zprávy, Fyzikální ústav v Opavě](#)); Po šesti letech bude příští rok možné pozorovat úplné zatmění Měsíce ([Jihlavská drbna - Zprávy, Fyzikální ústav v Opavě](#)); Po šesti letech bude příští rok možné pozorovat úplné zatmění Měsíce ([Brněnská drbna - Zprávy, Fyzikální ústav v Opavě](#)); Po šesti letech bude příští rok možné pozorovat úplné zatmění Měsíce ([Karlovarska.drbn.cz - Zprávy, Fyzikální ústav v Opavě](#)); Po šesti letech bude příští rok možné pozorovat úplné zatmění Měsíce ([Budějcká drbna - Zprávy, Fyzikální ústav v Opavě](#)); V roce 2025 bude v Česku po dlouhé době možné... ([Facebook - Příspěvky, Fyzikální ústav v Opavě](#));

[Zpět na seznam](#)

Seznam Zpráv | 21. Síla Seznam Zpráv: Přehled skandálů, v nichž jsme pomohli k nápravě

08:05 | 29.12.24 [Originál](#) [Stáhnout](#)

[Internet](#) • **ZDROJ:** SeznamZpravy.cz - Články • **AUTOR:** Radek Kedroň, Seznam Zprávy • **SUPERTÉMA:** Slezská univerzita v Opavě • **TÉMA:** Vedení univerzity
SENTIMENT: Pozitivní | Neutrální | Negativní

Nebýt péče Seznam Zpráv, ministrem pro vědu by byl muž s pochroumaným renomé, v centru Prahy by úřadovala pochybná záložna. A zcela bez trestu by například vyvázl farář, který se léta „n evhodně“ choval ke svým svěřenkyním.

Článek si také můžete poslechnout v audioverzi.

Nezávislá a nestranná novinařina s logem Seznam Zpráv dokázala letos pohnout ledy. Tady je výběr 10 kauz s visačkou 2024, v nichž se podařilo investigativnímu týmu Seznam Zpráv dospět k nápravě věcí veřejných:

1. Fialovo „zapomenuté“ konto

Seznam Zprávy poprvé poukázaly na nesrovnalosti premiéra Petra Fialy v osobních financích. Ve svých majetkových přiznáních „opomněl“, že byl v minulých letech vlastníkem podílu v Podnikatelské družstevní záložně (PDZ). Redakce na to přišla při prověřování podezřelých finančních operací v tomto malém pražském peněžním ústavu. Fiala svou chybu uznal a omluvil se za ni. Jenže redakce následně přinesla sérii článků, které mimo jiné ukázaly, jak kampeličku v minulých letech využívali mnozí další politici z ODS. Přitom vyvstaly pochybnosti, nakolik důsledně záložna činila opatření proti praní špinavých peněz.

V březnu Česká národní banka oznámila, že s PDZ zahájila správní řízení směřující k odnětí licence. Důvodem mají být „přetrvávající závažné nedostatky v činnosti družstevní záložny“. Současně bylo kampeličce předběžným opatřením zakázáno přijímat vklady a poskytovat úvěry. Celé řízení není dodnes ukončeno. „Do pravomocného ukončení správního řízení není ČNB oprávněna sdělovat jakékoli další informace,“ uvedla v minulých dnech mluvčí ČNB Petra Vlčková. Sama záložna ale oznámila své úvahy o likvidaci.

Fialovo „zapomenuté“ konto. Za pět let vydělal v záložně směšnou částku

20. 2. 2024 6:20

2. Ministr pro parazitní vědu

Pavel Tuleja (TOP 09) chtěl a měl být ministrem pro vědu. Nestalo se. Postu se musel vzdát ještě předtím, než ho prezident vůbec ministrem stačil jmenovat.

Reportéři SZ totiž zmapovali, že budoucí ministr, který má usilovat o dobrý zvuk české vědy, si své vlastní akademické hodnocení vylepšoval publikováním v pochybných časopisech, které na vědě parazitují. Zatímco seriózní vědecké publikace podrobují zaslané příspěvky tvrdým hodnocením recenzentů a mnohé texty odmítají, takzvané predátorské časopisy publikují téměř cokoliv. Často za peníze.

Tuleja, docent a bývalý **rektor** Slezské univerzity, pochybení přiznal a omluvil se. Jedním dechem ho ale svedl na svou někdejší doktorandku. Premiér Petr Fiala (ODS), sám bývalý rektor Masarykovy univerzity, reagoval prohlášením, že jeho nominaci stahovat nebude. I šéfka TOP 09 Markéta Pekarová Adamová Tuleju obhajovala a o jeho kauze publikování v predátorských časopisech ho vořila jako o „velké drobnosti“, kterou vysvětlil.

Pak ale Seznam Zprávy přišly s pokračováním investigace. Se stejnou doktorandkou totiž **Pavel Tuleja** v roce 2014 prezentoval i účast na konferenci v Singapuru, kterou pořádala dnes už neexistující predátorská organizace. Navíc v predátorských časopisech společně s Tulejou publikovali i jeho nejbližší kolegové ze Slezské univerzity v Opavě.

Tuleja se tak ve stejný den, kdy Seznam Zprávy vydaly druhý text, nakonec nominace na ministra vzdal.

Předtím ho za jeho akademickou činnost tvrdě kritizoval stínový ministr (i) pro vědu z opozičního ANO Karel Havlíček. Reportéři následně přinesli zjištění, že podobný problém s publikováním ve vysoce pochybných vědeckých časopisech má i on. Docent Havlíček hojně publikoval například v řeckém periodiku se sídlem v rodinném domě, v jehož vedení sám seděl, ale také v Moskvě.

Zjištění, po němž odešel Tuleja: Nakupoval vědecké renomé. S čínskou stopou

3. 5. 2024 13:28

3. Rezignace náměstka, co utíkal oknem

Po sérii podezření, které vynesly na světlo Seznam Zprávy, rezignoval náměstek ministra spravedlnosti Pavla Blažka (ODS). Antonín Stanislav (rovněž ODS) původně opakoval, že se proti němu novináři navíc předal policii doslova před jejich dotazy prchl okénkem na záchodě. Sám ministr Blažek se ho zastával a držel ho ve funkci.

Pak ale v únoru Blažek uvedl, že Stanislav si bere několikaměsíční neplacené volno. Už v březnu ale Stanislav oznámil, že z funkce úplně odchází. „Rozhodl jsem se rezignovat na funkci náměstka ministra,“ napsal Stanislav na sociální síť X a zdůvodnil to údajným „mediálním tlakem a lynčem“ - ze strany Seznam Zpráv.

Stanislav opustil ministerstvo ve stejný den, jako se vrátil do funkce ředitel insolvenčního odboru Jan Benýšek, který na Stanislava podal protikorupční podnět a stal se prvním whistleblowerem podle nového zákona.

Protikorupční ředitel ministerstva Jiří Kapras Blažkovi doporučil, ať v kauze svého náměstka na základě podnětu Benýška podá trestní oznámení. Blažek to nakonec udělal. Královehradecké hejtmánství navíc předal policii hospodaření v domově pro seniory Tmavý Důl, který Stanislav řídil paralelně se svým náměstkováním. I tam ale jako ředitel musel skončit.

Seznam Zprávy totiž popsaly, že přiklepal zakázky svým blízkým a podporovatelům ODS. Zásadní porušení předpisů a zákona pak odhalil i krajský audit. Pod vedením muže, kterému Pavel Blažek svěřil protikorupční agendu státu, mizely miliony korun určené na péči o staré lidi. Dle auditu domova pro seniory například Stanislav kupoval iPhone za 40 tisíc za kus a falšoval dokumenty.

Blažkův náměstek rezignoval, odvolal se na tlak po odhaleních Seznam Zpráv

4. 3. 2024 17:55

4. České úspory odeslané proruské propagandě

Už od roku 2017 několikanásobně odsouzený podvodník Ladislav Vaněček tajně stál za finanční skupinou IPC, která od Čechů sbírala stamiliony se slibem, že jim je zhodnotí. Reálně ale peníze z účtů IPC mizely neznámo kam za pomoci hotovostních výběrů, miliony pak IPC posílala například i do firem někdejšího mluvčího Václava Klause Petra Hájka, který provozuje web šířící ruskou propagandu.

Až když celé schéma popsaly Seznam Zprávy, následovala razie detektivů NCOZ, po níž byla letos v únoru obviněna v souvislosti s IPC čtveřice lidí. Právě Ladislav Vaněček je podle informací Seznam Zpráv mezi stíhanými – s tím, že IPC „fakticky ovládal a řídil prostřednictvím dalších osob“ a společně provozovali takzvané Ponziho schéma. Za podvod Vaněčkovi v případě odsouzení hrozí až deset let vězení.

Vaněček přitom IPC mohl provozovat i proto, že za své předchozí podvody dostal čtyřikrát jen podmínku. Podnikatel se se stíháním a kolapsem IPC vyrovnal po svém. Na svém webu popisuje vraž

dění policistů i novinářů. Vyšetřovatelé to monitorují, ale nic s tím dělat nemohou. Vaněček totiž píše, že jde o připravovaný román.

Hájkův dezinformační server Protiproud, který tvrdě útočí na USA i NATO, přesunul své sídlo právě do Spojených států.

Čtyřikrát dostal podmínku. Pak připravil lidi o půl miliardy, tvrdí policie

12. 8. 2024 7:12

5. Vesnický „gubernátor“ skončil

Jiří Rezek vládí ve Zlatnících-Hodkovicích nepřetržitě 30 let, naposledy ho lidé zvolili na kandidátce hnutí STAN. Seznam Zprávy letos nejprve popsaly, že Rezek vládí v obci u Prahy tak trochu v gubernátorském stylu - postavil načerno silnici přes cizí pozemek a nedokázal vysvětlit, kdo a za jakých podmínek povolil vybudování vrchu Kaminek, výletního místa za vesnicí, které se tyčí do výšky y několika desítek metrů. Ale hlavně: Rezek si nese zátěž exekucí z podnikání a kvůli nim se dostaly do exekuce i silnice ke stovce domů, jež Rezek vybudoval před lety jako developer.

Foto: Obec Zlatníky - Hodkovice

Jiří Rezek byl starostou Zlatníků-Hodkovic dlouhých 30 let. Skončil po kauzách s exekucemi, načerno postavenou silnicí a podezřelým utrácením obecních milionů.

V květnu tento starosta, který do té doby neměl v obci silnou opozici, pod tlakem veřejnosti odstoupil. A policie rozjela vyšetřování zakázek a dalších podezřelých akcí. Audit od renomované společnosti KPMG, jež si zadalo nové vedení obce, nedávno potvrdil nesrovnalosti v řádech desítek milionů. Například že Rezek platil velké částky za pochybné služby úzkému okruhu navzájem propojených lidí a firem. Často bez smluv a bez dokladů, že obec uhrazenou práci skutečně dostala.

6. Policie v krizi: Bez peněz a lidí

Na protest proti špatným podmínkám a mizerným platům přestali policisté v listopadu na týden rozdávat pokuty. A nedlouho poté ministr vnitra Vít Rakušan (STAN) oznámil, že všem plošně přidá 2 500 korun.

Předcházela tomu série článků, v nichž Seznam Zprávy - na základě rozhovorů s desítkami policistů - jako první ukázaly, jak dnes vypadá práce policistů na ulici. Těch, kteří vyjíždějí 24 hodin denně ke krádežím, rvačkám nebo dopravním nehodám. Podle hlavního organizátora protestu Martina Červenky je situace nejhorší za posledních 20 let. Jak se tahle krize projevuje? K vykradené garáži n ebo uloupenému mobilu přijede hlídka až za několik hodin.

Policistů v terénu je po celém Česku tak málo, že se musejí zavírat oddělení - není, kdo by na nich sloužil za 27 tisíc čistého nástupního platu. Stotisícový Liberec střeží kvůli kritickému nedostatku p olicistů v noci jen tři autohlídky. A do toho jsou policisté pod neustálým tlakem nadřízených, kteří je úkolují, kolik pokut (a za jaké přestupky) musejí ze služeb přivést. Jak řekl jeden z policistů: „Je to lov na lidi, aby vrchnost byla spokojená.“

7. Koks pro Sněmovnu

Po člancích Seznam Zpráv začali politici - ač zpočátku neochotně - řešit citlivé téma: ve Sněmovně se s největší pravděpodobností šňupal kokain. Seznam Zprávy zjistily, že policejní ochranná služba politikům zatajila loňský nález zbytků kokainu na poslaneckých pánských toaletách.

Bodyguardům tehdy přišlo podezřelé, že během noční schůze Sněmovny slyší zpoza zdi pravidelné ťukání - jako by někdo porcoval takzvanou lajnu. Policisté pak na toaletě našli stopové zbytky bílého prášku.

Když Seznam Zprávy o téhle události na jaře napsaly, politici z vedení Sněmovny postup ochranné služby hájili: nebylo prý nutné o nálezu kokainu informovat. Později, když se událost dostala na je drnání Sněmovny, otočili a šéf služby Jiří Komorouš musel slíbit, že příště bude podobné incidenty hlásit.

„Pro mě to mělo stejnou hodnotu, jako kdyby tam byla nalezena nedopitá láhev vodky,“ vysvětloval Komorouš v rozhovoru pro Seznam Zprávy, proč jeho útvar nález kokainu dál neřešil. Každopádně Generální inspekce bezpečnostních sborů nyní prošetřuje, jestli ochranná služba neporušila zákon. Zabývá se i dalšími podezřeními, například zda si důstojníci útvaru nepřikrádali přes fiktivně o dsloužené směny.

8. Týrání bratří

Případ otce, který roky marně upozorňoval úřady, že jeho bývalá žena s druhem zřejmě týrá jejich dva syny, měl na sklonku letošního roku trestní dohru. Policie, která se vyšetřováním práce úředníků začala po člancích Seznam Zpráv zabývat, obvinila bývalého pracovníka Orgánu sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) z Brandýsa nad Labem. Muž, který měl rodinu chlapců v době, kdy je její ch matka s přítelem surově bili, škrtili a zavírali do sklepa, na starost, si vyslechl obvinění z přečinu maření úkolu úřední osoby z nedbalosti. Hrozí mu až jeden rok vězení nebo zákaz činnosti. Na bra ndýské sociálce už nepracuje, sám odešel.

Matka chlapců si už ve vězení odpykává trest sedmi let a osmi měsíců. Její partner utekl před stíháním na rodnou Ukrajinu. Krajský soud v Praze mu nejprve v nepřítomnosti vyměřil sedmiletý trest, odvolací soud ale rozsudek zrušil a případ vrátil zpět.

Kauza týraných bratrů: Po matce si vyslechl obvinění i úředník ze sociálky

28. 11. 2024 5:00

9. Prokurátoři ve stínu sekty

Reportérka Kristina Ciroková se v září kvůli svým článkům a podcastům o sektách dostala do hledáčku slovenské Krajské prokuratury v Žilině. Ta ji podezírala ze zločinu založení, podpory a propagace hnutí směřujícího k potlačení základních práv a svobod. Hrozilo jí 6 až 8 let vězení. Stíhání proti ní vedl náměstek krajského prokurátora Martin Kováč. S „vyšetřováním“ mu pomáhala vedoucí oddělení boje s organizovaným zločinem Lucia Pavlaninová, která osobně přijela na výslech Cirokové do Prahy.

Poté, co Seznam Zprávy případ zveřejnily, se ukázalo, že Pavlaninová sama v minulosti propagovala sektu. Konkrétně hnutí AllatRa a jeho projekt Tvořivá společnost. Přitom právě jeden ze stoupenců AllatRa stál za trestním oznámením, které odstartovalo vyšetřování.

Lucia Pavlaninová rezignovala na vedoucí funkci v rámci prokuratury a čeká ji disciplinární řízení. O funkci přišel i Martin Kováč. Slovenský generální prokurátor navrhl jeho odvolání poté, co si jeho úřad prostudoval trestní spis a stíhání zastavil. (Rozhodnutí není ještě definitivní, protože proti němu byly podány dvě stížnosti.) Kováč ještě před odvoláním z pozice náměstka sám odstoupil.

Kódovala lidem mysl, psali slovenští prokurátoři o novinářce v příkazu

13. 11. 2024 5:00

Následně trestní spis odhalil, že žilínští prokurátoři v rámci vyšetřování převzali konspirační teorie šířené hnutím AllatRa, když reportérku Seznam Zpráv podezírali i z toho, že svými články kóduje lidem mysl tak, aby se z nich stali teroristé.

Na počátku všeho byla přitom reportáž, v níž Kristina Ciroková odhalila, že se na Slovensku skrývá vůdce AllatRa Igor Danilov. Podařilo se jí s ním natočit i rozhovor. Danilova a dalších pět představitelů této sekty na Ukrajině, odkud pocházejí, policie podezírá z šíření proruské propagandy a schvalování ruské agrese na Ukrajině. Za několik trestných činů jim hrozí až doživotní vězení.

Vůdce sekty se skrývá na Slovensku. Přivezť si i ženy zvané nebeští ptáčky

19. 12. 2023 8:20

10. Kněz, který ubližoval, končí

Shromáždili jsme svědectví pěti žen, které obviňují známého faráře a dlouholetého vězeňského kaplana Aleše Jalušku z obtěžování či přímo sexuálního zneužívání.

Husitský kněz nejprve připustil pouze masáže, biskupovi už ale přiznal „nevhodné jednání“. Proto s koncem letošního roku slvíkne kněžský talár. Světskému trestu ale podle všeho unikne. Jak jsem však zjistil, Jaluškoví nadřízení měli vážné signály už dříve. Rozsah jeho „nevhodnosti“ mohl být daleko širší, než jsou on a církev ochotní připustit.

Ženy, které se rozhodly promluvit, už samotné zveřejnění vnímaly jako terapeutický minik. „Nevím, zda si plně uvědomujete, jak jste mi pomohl. Vážím si vašeho spojení profesního a lidského přístupu,“ napsala Janku Kroupovi jedna z obětí.

SEKCE: Zpravodajství

KLÍČOVÁ SLOVA: tuleja (3x), pavel (2x), rektor (1x)

DUPLICITY (>70% SHODA): Síla Seznam Zpráv: Přehled skandálů, v nichž jsme pomohli k nápravě (SeznamZpravy.cz - Články, Slezská univerzita v Opavě);

[Zpět na seznam](#)

22. Proměny Opavy / Troppau #6

08:59 | 29.12.24 [Originál](#) [Stáhnout](#)

[Internet](#) • [ZDROJ](#): Msstavby.cz - Články • [AUTOR](#): Martin [msstavby.cz] | • [SUPERTÉMA](#): Slezská univerzita v Opavě • [TÉMA](#): Slezská univerzita v Opavě

[SENTIMENT](#): Pozitivní | Neutrální | Negativní

Dominantní novobarokní palácová budova postavena v letech 1906-1907 pro potřeby Zemského finančního ředitelství ba Dnešním Bezručově náměstí.

Archiv: SOKA Opava
Číslo NAD: 960
Signatura: SDM Opava
Inventární číslo: cz227205010/1062/1/2/1/1/2/3
Datum vzniku: 1907-1950

2023

Dvoupatrová budova s uličním traktem a dvěma bočními křídly byla v letech 2015-2017 rekonstruována a doplněna ve dvorní části o stavbu Univerzitní knihovny. Dnes v objektu sídlí **Slezská univerzita v Opavě**, Fakulta veřejných politik.

SEKCE: Ostatní

KLÍČOVÁ SLOVA: slezská (1x), univerzita (1x), opavě (1x)

DUPLICITY (>70% SHODA): Proměny Opavy / Troppau #6 (Msstavby.cz - Články, Fakulta veřejných politik);

[Zpět na seznam](#)

SEZNAM.CZ

23. Pověřecné praktiky Cikánů: věřte nevěřte

11:05 | 29.12.24 [Originál](#) [Stáhnout](#)

[Internet](#) • [ZDROJ:](#) Seznam.cz, a.s. - Médium Seznam • [AUTOR:](#) NEZNÁMÝ • [SUPERTÉMA:](#) Fakulty a ústavy • [TÉMA:](#) Institut tvůrčí fotografie
[SENTIMENT:](#) Pozitivní | Neutrální | Negativní

Bojíte se toho, co vám řekne cikánka? A měli byste?

Cikáni vs. Rómové

V tomto článku preferuji užití slova Cikán namísto Róm. Je to totiž tradiční označení, které pro sebe navzájem používají samotní Cikáni, dnes také známí pod přízviskem Rómové. Róm znamená maňel/muž zatímco romňi manželka/žena. Róma znamená manželé/lidé. Jde o terminus technicus, který může zahrnout leckoho a leckde.

Zatímco cizí výraz obdobný slovu cikán, gipsy, vychází z anglické zkratky pro Egyptan. V článku se dozvíte proč, ale nepředbíhejme.

Slovo cikán je odvozeno z řeckého slova atsinganoi. Etymologie tohoto slova není jasná, nicméně slovo thinganein znamená dotknout se. Atsinganoi tedy může znamenat nedotýkat se či nedotknutelní.

Cikáni a ti druzí

Z cyklu fotografa Jindřicha Štreita Ze tmy ke světlu

Cikáni nebyli nikdy najímáni do armád jako vojáci, ale zato jako sabotéři a traviči. Ještě v roce 1839 se jedna valašská kronika zmiňuje o tom, že jsou Cikáni jako otroci levní, ale je nutné počítat s tím, že nebudou jako otroci poslušní. Pánové si je kupovali pro potěšení, především Cikánky, a pro doplnění místní populace. Tím, že se Cikáni nechali koupit, získali výhodu ochrany jednoho pána, a druzí je nemohli pronásledovat. Západní země redistribuovali Cikány do svých kolonií.

Cisářovna Marie Terezie ale žádné kolonie neměla. Její přístup k Cikánům byl nejtrapnější a nejslabostější z Evropy. Vycházela z toho, že při vhodném tlaku se Cikáni naturalizují a stanou se z nich poslušní poddaní. Byla to ale zmatená paní, a tak podle toho její sociální tlaky vypadaly. Například zakázala Cikánům sňatky pokud neprokážou, že se uživí, nebo hrozila odnětím jejich dětí na převý chovu. Její syn Josef II. na tom nebyl s koncepčním myšlením o moc lépe než jeho matička a tak se rozhodl Cikánům nařídít povinnou účast na mši a zakázal jejich dětem divné oblekání. Myšleno tím bylo to, že neměly pobíhat nahé. Jako by ty ostatní necikánské děti na tom byly jinak.

Původ Cikánů: odevšud a odkud

Mapa rómské migrace ve 12. století

Ackoliv se zdá, že Cikáni přišli z Indie, jejich komunity zde žily odpradáva. Když někteří Cikáni přišli do Evropy, tvrdili, že pochází z mysteriózní země zvané Malý Egypt. Chvillemi jim to procházelo a třeba Francouzi, kteří jim dnes říkají Bohémové, jak se mimochodem říká taky Čechům, je nazývali Egyptany. To jsou ti Cikáni, kteří měli a mají cikánské barony. Ověšovali se tituly a honosnými jmény. Až po čase Evropané přišli na to, že to byl hoax. Cikánské příběhy o jejich původu jsou však plné hoaxů. Někteří Cikáni věří, že v jejich slavné minulosti žil cikánský faraon, který vládl celému světu. Nebyl nijak spravedlivý a spalal dokonce Bohu, ale pak se mu za to omlouval. Pak to v podstatě proběhlo jako v biblickém příběhu, akorát si vyměňte Mojžíše za faraona. Bůh, i když mu faraon neustále nadával, rozdělil moře, aby mohl se svými armádami projít. Z toho vyplývá, že kudy Cikáni prošli, brali cizí legendy a příběhy za své. Byli pečlivými a pozornými diváky kulturního kontextu, v kterém se nalézali.

Pseudomagické praktiky Cikánů: strach má velké oči

Z cyklu Brána naděje, **Jindřich Štreit**

S Cikány také přišlo čarodějnictví a různé protomagické praktiky ve 14. století do Anglie a jiných zemí. Prý tihle přišli z Asie. Každopádně popularita předpovědí budoucnosti a karetních výkladů je přímo s Cikány spojená. Proto málokdy narazíte na nějakou vědmu, která není Cikánka, nebo se alespoň tak tváří. I když se mnozí Cikáni v budoucnosti vyznají jako koza v petrzeli a magickým praktikám zpravidla sami nerozumí, protože jejich víra je mixem převzatým od jiných a ne zažitou zkušeností a dilem vlastní imaginace, přesto se snaží zabrat veškeré prostředí magie, nahradit ho svou pověřeností a udělat si z ní své živobytí na úkor odborníků na magii.

Většina Cikánů se sama bojí účinků a považuje vlastní nemoci za výsledek magického útoku, a tak hledá útěchu v pověřených magických praktikách. Nutno říci, že často bezvýsledně. Například při úmrtí Cikána se podle tradičního zvyku drží tři dny stráž u jeho rakve, samozřejmě dle současných hygienických norem, pokud mají tuto možnost. Bojí se totiž toho, že by je mohl napadnout a mstít se jim po smrti. Za co?

Démoni a Cikáni

Povím vám jeden typický cikánský příběh o démonech. Tento příběh souvisí s popularitou podkovy jakožto symbolu pro štěstí mezi německými Cikány. V jednom čase žili čtyři démoni. Jmenovali se: Neštěstí, Smůla, Špatné zdraví a Smrt. Cikánského náčelníka napadl démon Neštěstí. Jak mu náčelník zdíral na koni, odpadla hřebecí podkova a démona zabila. Náčelník zvednul podkovu a dal si ji na svůj karavan. Když se mu zbývajcí démoni Smůla, Špatné zdraví a Smrt vydali pomstít, všimli si podkovy a uvědomili si, že má jeho kůň ještě zbývajcí tři podkovy a raději utekli.

Cikánští chovíhanis

Chovíhanis, cikánské vědmy a jasnovidci, se pokud se osvědčí mohou stát vůdci jednotlivých komunit. To se však stává zřídka. Jinak jim samotní Cikáni většinou nevěří ani nos mezi očima. Samy vědmy vědí, že jejich práce s klienty je většinou postavená na čtení toho, co jim je řečeno, a na náhodném algoritmu. Jsou však výjimky a to ti, kteří opravdu vidí dál. Pokud někdo odmítne předpověď cikánské vědmy, může se mu nádatkem dostat kletby a ujištění, že skončí přesně tak, jak v kletbě stojí.

Cikáni a věštby, které se někdy plní a jindy vůbec

Tarot z Francie, 18. století

Jsou to právě Cikáni, kteří zpopularizovali užití čtení budoucnosti z křišťálové koule, z ruky a z tarotových karet. Nejsou však nejspíše jejich původci. Turečtí Cikáni používají také ke čtení budoucnosti zvířata. Barví hrdličky a pak podle toho, jaké zanechají barevné stopy, z nich věští budoucnost. Pokud lidé neumí vzdorovat cikánským předpovědím, mají prostě smůlu. A to se týká hlavně Čechů.

Jedna hollywoodská hvězda se ve své věštbě od cikánky dozvěděla, že zemře tím, že se za ní zavře voda. Proto se hodně pojistila, nechodila do bazénů, odmítala chodit na párty k ostatním, kteří měli bazény, a nakonec se utopila ve vlastní vaně.

Cikánská sociální a duchovní struktura

Je to muž, který je mezi Cikány ochránce skupiny. Je to on, kdo dělá rozhodnutí ve skupině stařešinů, ne žena. Žena je chápána jako někdo, kdo se řídí svou biologickou funkcí. Ochraňuje svou bezprostřední rodinu a preferuje své děti a manžela, nikoliv své okolí či společnost. Cikánští muži ji proto chápou jako asociální a nakonec poměrně nebezpečnou společností. Podobně je chápána v magickém slova smyslu, jako stará čarodějnice chovíhanis, vymykající se společenským normám, zatímco muž je chápán v tomto smyslu slova jako moudrý stařec.

Cikánská tabu: od nečisté ženy k cnostné panně

S postojem k ženám souvisí i různá tabu k nim se vztahující. Strach z ženského doteku. Někteří Cikáni požadují po ženách, aby nosily při přípravě jídla bílou zástěru. Dotek jejího oděvu by totiž mohl znečistit jídlo i nádobí. Vše, co přijde do kontaktu s jejím oděvem, musí být na místě zničeno, protože se tím mohou muži znečistit. Polští Cikáni to mají podobně striktní. Pokud se nějaká část ženského oblečení dotkne mužského šatníku nebo si žena sedne na nějakou část mužského oblečení, musí to být zničeno. V případě ruských Cikánů se jedná i o takové věci jako nůžky a jehlice, které musí být drženy zvlášť přísně odděleny pro muže a ženy.

V některých rodinách je vyloučeno, aby se mužské prádlo pralo spolu s ženským. Do sociálního vyjádření patřila také pozice těla. Vdané ženy mohly sedět jen s narovnanými nohama, zatímco singly a ženy mohly mít nohy od sebe. V případě, že se blíží porod u žen, které cestují v karavanu, postaví se jim zvlášť stan za tímto účelem a jsou odloučeny od tábora. Po určité době jsou také drženy spolu s novorozencem od ostatních dál. Američtí Cikáni zakazují menstrujícím ženám mluvit s jakýmkoliv mužem nebo mu jen potřást rukou.

Srbské Cikánky, které byly nevěrné svému muži, byly taženy za karavanem. Slovanští Cikáni praktikovali při zjištění, že nevěsta není panna, její vyhnání na oslovi a její navrácení rodičům. Ruští Cikáni byli brutálnější, svým nevěrným manželkám vypalovali cejchy hořícími větvi. Zatímco rumunští Cikáni jim odřezali nos nebo prsa a vyhnali je z kmene. Maďarští cikáni je bili na čtyřech místech na těle, pak je svázali, vystavili ostatním a vyhnali pryč. Jakkoliv tyto praktiky působí útrpně, v době, kdy vznikly, existovaly ve společnosti, kde Cikáni žili, praktiky ještě tvrdší, jako bylo utopení ženy nebo její ubití k smrti.

Zatímco muži za nevěru zpravidla trestání nejsou, výjimkou jsou maďarští Cikáni, kteří dostali kulku do ramene nebo do nohy, podle toho, jak si jejich ženuška přála. Ne všechny cikánské kmeny do držovaly nějaké morální standardy. Třeba albánští Cikáni považují za normální prostituci. Cokoliv, co je mimo standardní sexuální styk, bývá Cikány opovrhováno a někdy považováno za důvod rozvodu. To se může týkat i orálního a análního styku. Především u polských Cikánů.

Pták smrti: sova přivolávající smrt

Sova pálená

Mezi polskými Cikány je to sova, která je považována za ptáka smrti, zvlášť, když si vybere hnízdo někde blízko jejich stanů. Cikáni ji v tom případě museli chytit a zaživa upálit. Švédští Cikáni věří, že když některý člen jejich skupiny onemocní a uslyší sovu třikrát zahoukat, musí zemřít.

Bůh zlodějů a jeho ctitelé

Morodoni, Cikáni, kteří se specializují na krádeže, se modlí k bohu zlodějů. Berou ho jako entitu, která je obdaruje za to, že kradou, a také jí obětují svíce. Podle počtu úspěšných krádeží se odvíjí počet svíček.

Původ houslí jako dar Cikánům

Cikáni jsou známi jako hudebníci. Podle jejich ústních tradic housle dal světu čert nebo taky Bůh v souvislosti se sv. Petrem, ať se mají cikáni dobře. Bylo to ale přitom, co Petr upadl v taverně. Tak že je otázkou, do jaké míry přináší cikánská hudba těm, kteří za ni platí, štěstí.

Tak to by tak nějak bylo všechno, co potřebujete vědět o Cikánech. Až půjdete přistě za cikánkou, aby vám vyložila váš osud, jakože jste hrozně moc jinak racionální, tak si to pečlivě rozmyslete předem.

Zdroje:

Elwood B Trigg. Gypsy demons and divinities. The magic and religion of the gypsies. 1973. Citadel Press.

Claude Lecouteux. Gypsy Mythology. Charms, Rites, and Magical Traditions of the Roma. 2018. Inner Traditions.

<https://radiozurnal.rozhlas.cz/neni-cigan-jako-cikan-rika-autor-dokumentu-gadzo-6492590>

SEKCE: Blogy

KLÍČOVÁ SLOVA: jindřich (1x), štreit (1x)